

**Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej
Banku Ochrony Środowiska S.A. ujawniane
zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu
Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu
na 31 grudnia 2016 roku**

Warszawa, 31 marca 2017 roku

SPIS TREŚCI:

WSTĘP	3
SŁOWNIK.....	4
1.1 CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM.....	5
1.2 ZASADY ZARZĄDZANIA	11
2. ZAKRES STOSOWANIA WYMOGÓW ROZPORZĄDZENIA (CRR)	13
3. FUNDUSZE WŁASNE	18
4. WYMOGI KAPITAŁOWE	24
5. EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA.....	32
6. BUFORY KAPITAŁOWE	35
7. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO.....	36
8. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO	36
9. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ.....	44
10. KORZYSTANIE Z ECAI (ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ) I AGENCJI KREDYTÓW EKSPORTOWYCH	44
11. EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE	46
12. RYZYKO OPERACYJNE.....	47
13. EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM	50
14. EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM.....	52
15. EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE	54
16. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ.....	54
17. DŹWIGNIA FINANSOWA.....	63
18. STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO	64
19. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO	64
20. STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO	69
21. STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO.....	70

WSTĘP

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. według stanu na 31 grudnia 2016 roku (zwane dalej także „Informacjami”) ujawniane są zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwane dalej także „Rozporządzeniem CRR” lub „CRR”). Informacje spełniają również wymogi wynikające z Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.

Informacje przeznaczone są dla uczestników rynku, a także innych podmiotów bądź osób zainteresowanych zakresem ogłaszanych informacji. Informacje ogłaszane są co najmniej raz do roku.

Zamieszczone w Informacjach dane ilościowe i jakościowe pochodzą w szczególności z „Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku” oraz „Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2016 roku”. Natomiast dane w zakresie adekwatności kapitałowej są zgodne ze sprawozdaniem COREP dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Komórka ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności dokonała oceny Informacji poprzez przeprowadzenie weryfikacji zgodności ich zakresu z zakresem ujawnianych informacji określonym w Zasadach (Polityce informacyjnej) ujawniania informacji przez Bank Ochrony Środowiska S.A. opracowanej w związku z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.

Posiedzenie Zarządu Banku, na którym zatwierdzono „Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku” oraz „Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2016 roku” i niniejsze Informacje, odbyło się w dniu 21 marca 2017 roku. Wyżej wymienione materiały zostały również przyjęte na posiedzeniu Rady Nadzorczej Banku Ochrony Środowiska S.A. w dniu 28 marca 2017 roku.

Informacje oraz zasady polityki informacyjnej stosowane przez Bank, a odnoszące się, m.in. do zakresu, częstotliwości oraz formy i miejsca ogłaszania informacji podlegających ogłaszaniu, dostępne są w wersji elektronicznej na stronie internetowej Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz w wersji papierowej - w zbiorze informacji dla klientów, dostępnym w każdej placówce Banku, a tym samym są ogólnie dostępne dla wszystkich uczestników rynku.

SŁOWNIK

Przez używane w dalszej części niniejszego dokumentu pojęcia należy rozumieć:

- 1) **Bank, BOŚ S.A.** – Bank Ochrony Środowiska S.A.,
- 2) **DM BOŚ S.A.** – Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.,
- 3) **Grupa Kapitałowa Banku Ochrony Środowiska S.A., Grupa Kapitałowa BOŚ S.A., Grupa Kapitałowa, Grupa** – Grupę Kapitałową BOŚ S.A., obejmującą Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz jednostki zależne: Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOŚ Invest Management sp. z o.o., BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. w likwidacji, BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. spółka komandytowo - akcyjna), BOŚ Ekosystem sp. z o.o. oraz jednostka zależna w sposób pośredni (podmiot zależny od BOŚ Eko Profit S.A.) MS Wind sp. z o.o.,
- 4) **CRR, Rozporządzenie CRR, Rozporządzenie 575/2013** – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające Rozporządzenie (UE) nr 648/2012,
- 5) **rozporządzenie wykonawcze** – Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013,
- 6) **uchwała nr 258/2011 KNF** – Uchwałę nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 r. Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku.

1.1. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (CRR art. 435)

Art. 435.1 a

Strategia i procesy zarządzania rodzajami ryzyka

Celem funkcjonującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem jest zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania Banku poprzez:

- określenie celów i zakresu zarządzania ryzykiem,
- organizację systemu zarządzania ryzykiem ze szczegółowym podziałem kompetencji pomiędzy organami Banku biorącymi udział w procesie zarządzania ryzykiem,
- stosowanie systemu limitów wewnętrznych, na który składają się limity wewnętrzne w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz limity wewnętrzne w zakresie adekwatności kapitałowej,
- objęcie wewnętrznym systemem sprawozdawczości zarządczej obszarów działalności Banku związanych z zarządzaniem ryzykiem i rachunkiem adekwatności kapitałowej,
- funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej w systemie zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. skoncentrowane było bezpośrednio w Banku, którego aktywa według stanu na koniec 2016 roku, stanowiły 99% aktywów Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. Jednocześnie Bank jako podmiot dominujący sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem w Grupie, który obejmuje badanie ryzyk związanych zarówno z działalnością Banku jak i poszczególnych jednostek zależnych, wchodzących w skład Grupy Kapitałowej. W celu wypracowania jednolitego systemu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej, Bank przede wszystkim:

- dąży do wprowadzenia w spółkach zależnych mechanizmów umożliwiających zarządzanie ryzykiem, wzorowanych na rozwiązaniach stosowanych w Banku,
- egzekwuje od spółek zależnych przekazywanie danych w zakresie zarządzania ryzykiem służących określeniu poziomu skonsolidowanego wymogu regulacyjnego oraz zapotrzebowania na kapitał wewnętrzny Grupy,
- współpracuje ze spółkami zależnymi w zakresie definiowania oraz wprowadzania nowych rozwiązań w systemie zarządzania ryzykiem,
- opiniuje przepisy wewnętrzne wprowadzane w spółkach zależnych regulujące proces zarządzania ryzykiem.

Bank sprawował nadzór nad ryzykiem związanym z działalnością spółek zależnych poprzez działania podejmowane w wyniku uczestnictwa w organach tych podmiotów.

Zarządzanie ryzykiem w Banku jest dokonywane w ramach ciągłego procesu oceny adekwatności podejmowanych działań. Celem zarządzania ryzykiem jest identyfikacja istotnych ryzyk występujących w działalności Banku, ich monitorowanie oraz kontrolowanie rozmiaru i koncentracji tych ryzyk. Istotne jest również zapewnienie zdolności dostosowania działalności Banku do zmieniających się warunków wewnętrznych i otoczenia zewnętrznego. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane było na podstawie zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą Banku i wprowadzonych przez Zarząd Banku: Strategii działania Banku, Zasad (Strategii) ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem Ochrony Środowiska S.A., Polityk dot. zarządzania poszczególnymi ryzykami oraz Planu finansowego na rok 2016, ze szczególną uwagą nakierowaną na działania zapewniające spełnienie zewnętrznych wymogów regulacyjnych dotyczących ostrożnego zarządzania ryzykiem. Aktualnie Bank realizuje założenia „Ramowej Strategii Rozwoju Banku Ochrony Środowiska S.A. na lata

2016-2020”, a także realizuje zaakceptowany przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 14.12.2016 r. Program Postępowania Naprawczego Banku Ochrony Środowiska S.A.

„Zasady (Strategia) ostrożnego i stabilnego zarządzania BOŚ S.A.” stanowią integralną część Strategii działania Banku. Ich celem jest zapewnienie zdolności dostosowania działalności Banku do zmieniających się warunków: rynkowych, kompetencji i zaangażowania kadry kierowniczej oraz pracowniczej, jakości systemów informacji zarządczej oraz możliwości finansowych (w tym kapitałowych). Strategia określa tolerancję w zakresie adekwatności kapitałowej oraz apetyt na istotne rodzaje ryzyka, podejmowane przez Bank w ramach granic wyznaczonych przez praktykę ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem. Strategia uwzględnia doświadczenia sektora bankowego w połączeniu z rynkowymi i wewnętrznymi uwarunkowaniami funkcjonowania Banku.

Przepisy wewnętrzne Banku, stanowiące podstawę procesu zarządzania ryzykiem oraz narzędzia informatyczne wspierające ten proces podlegały w 2016 roku stałemu rozwojowi oraz dostosowywaniu ich do profilu ryzyka Banku i apetytu na ryzyko, a także do zmian otoczenia gospodarczego, w którym Bank działał. Przepisy wewnętrzne podlegają systematycznym przeglądom.

Art. 435.1 b

Struktura i organizacja odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacje na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie

Obowiązujący system zarządzania ryzykiem zapewnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka oraz jego kontroli. Rozdzielenie to zostało określone w wewnętrznych przepisach BOŚ S.A. regulujących strukturę organizacyjną Banku oraz zakres działania poszczególnych komórek organizacyjnych Centrali Banku.

Za prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku w roku 2016 odpowiadały:

Rada Nadzorcza Banku – w zakresie uchwalania ogólnych zasad dotyczących działalności Banku na rynkach finansowych oraz profilu ryzyka w działalności Banku. W szczególności odnosi się to do określenia tolerancji w zakresie adekwatności kapitałowej oraz apetytu na istotne rodzaje ryzyka, poprzez m.in., zatwierdzanie Strategii działania Banku, rocznych planów finansowych oraz polityk zarządzania kapitałem i poszczególnymi rodzajami ryzyk.

Rada Nadzorcza powołuje ze swoich członków **Komitet Audytu Wewnętrznego, Komitet ds. Ekologii, Komitet ds. Ryzyka oraz Komitet ds. Wynagrodzeń.**

Do zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należy, w szczególności: monitorowanie skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej (w roku 2016 odbyło się 12 posiedzeń Komitetu).

Do zadań Komitetu ds. Ekologii należy wspomaganie Banku w: realizacji Strategii działania Banku w obszarze ekologii, utrwalaniu pozycji Banku na rynku finansowania projektów proekologicznych oraz utrzymaniu pozycji lidera na rynku usług bankowych w zakresie finansowania działań służących ochronie środowiska a także umacnianiu posiadanych i budowie nowych przewag konkurencyjnych w tym obszarze (w roku 2016 odbyło się 5 posiedzeń Komitetu).

Do głównych zadań Komitetu ds. Ryzyka należy wsparcie Rady Nadzorczej w nadzorze nad obszarem ryzyka. Realizując te zadania Komitet w szczególności: opiniuje całościową bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka, opiniuje strategię zarządzania ryzykiem w działalności Banku, wspiera Radę Nadzorczą we wdrażaniu tej strategii, a także weryfikuje czy ceny aktywów i pasywów oferowane klientom w pełni odzwierciedlają model biznesowy Banku i jego strategię w zakresie ryzyka (w roku 2016 odbyło się 10 posiedzeń Komitetu).

Komitet ds. Wynagrodzeń w szczególności opiniuje i monitoruje wynagrodzenia zmienne osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku (w roku 2016 odbyło się 7 posiedzeń Komitetu).

Zarząd Banku – w zakresie odpowiedzialności za prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykiem, w szczególności, poprzez przyjęcie i wdrożenie niezbędnych struktur, procedur i narzędzi, w tym wewnętrznych limitów ograniczających poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.

Zarząd Banku podejmuje decyzje kredytowe w sprawach przekraczających kompetencje Komitetu Kredytowego Centrali. Jest adresatem cyklicznych raportów dotyczących zarządzania ryzykiem i jednocześnie organem zatwierdzającym informacje i raporty z obszaru zarządzania ryzykiem, przedkładane Radzie Nadzorczej – w szczególności kwartalną, syntetyczną informację o poziomie i profilu ryzyka Banku oraz zmianach w sposobie zarządzania nim.

Zarząd Banku zapewnia także, z uwzględnieniem specyfiki działalności prowadzonej przez podmioty należące do Grupy Kapitałowej BOŚ S.A., zgodność w zakresie metod identyfikacji, pomiaru i ograniczania ryzyka stosowanych w tych podmiotach z metodami obowiązującymi w Banku.

Członek Zarządu Banku nadzorujący Obszar Ryzyka – poprzez nadzór nad pracą departamentów z Obszaru Ryzyka – w zakresie odpowiedzialności za realizację kluczowych obszarów polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, koncentracji, płynności, rynkowym i operacyjnym oraz adekwatnością kapitałową. Sprawuje funkcję przewodniczącego Komitetu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym, Komitetu Ryzyka Operacyjnego oraz Komitetu Kredytowego Centrali.

Komitet Kredytowy Centrali – w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji, poprzez podejmowanie decyzji i wydawanie opinii w sprawie zawierania transakcji kredytowych. Komitet opiniuje również wysokość limitów uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych dla dyrektorów jednostek organizacyjnych Banku prowadzących działalność operacyjną. W roku 2016 odbyły się 143 posiedzenia Komitetu.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami – w zakresie kształtowania polityki zarządzania aktywami i pasywami Banku umożliwiającej realizację planu finansowego Banku, przy zachowaniu ograniczeń wynikających z ustalonego, dopuszczalnego poziomu ekspozycji na ryzyka finansowe i ryzyko kredytowe. Komitet monitoruje poziom realizacji przez Bank wymogów wynikających z ustalonych przez nadzór finansowy norm ostrożnościowych (w tym w szczególności w zakresie płynności oraz adekwatności kapitałowej) i bada efektywność działania Banku w obszarze obsługiwanych klientów i oferowanych produktów, w tym w szczególności – buduje właściwą strukturę aktywów i pasywów oraz relację ryzyka i efektywności w kontekście spodziewanych przyszłych i potencjalnych skutków zmian parametrów rynkowych oraz ograniczeń płynności. W roku 2016 odbyły się 24 posiedzenia Komitetu.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego – w zakresie wspierania Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu Banku w bieżącym monitorowaniu ryzyka płynności oraz ryzyka rynkowego, mającym na celu zapewnienie kształtowania optymalnej relacji ryzyka do wyników finansowych oraz struktury aktywów i pasywów w kontekście spodziewanych przyszłych zmian parametrów rynkowych oraz ograniczeń płynności i ich potencjalnych skutków. Do podstawowych zadań Komitetu należy: monitorowanie i analizowanie pozycji płynności oraz kosztu płynności, a także monitorowanie i analiza ryzyka rynkowego w księdze handlowej. W roku 2016 odbyło się 41 posiedzeń Komitetu.

Komitet Zarządzania Ryzykiem Kredytowym – w zakresie udziału w kształtowaniu zasad zarządzania i sprawowaniu nadzoru nad ryzykiem kredytowym w obszarach polityki kredytowej, wyceny aktywów, budowy i walidacji modeli do oceny ryzyka kredytowego.

Komitet, w szczególności, akceptuje wyniki okresowych przeglądów polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, polityki zarządzania ryzykiem koncentracji oraz polityki zarządzania ryzykiem modeli i rekomenduje Zarządowi Banku zmiany do polityk, zatwierdza wysokość wyniku odpisowego i podejmuje decyzje o rozpoznaniu lub zaprzestaniu rozpoznawania utraty wartości dla wybranych ekspozycji, akceptuje wyniki walidacji modeli oraz opiniuje i rekomenduje zmiany w obszarze ryzyka kredytowego, wprowadzanie nowych lub zaprzestanie wykorzystywania istniejących modeli w tym obszarze. W roku 2016 odbyło się 17 posiedzeń Komitetu.

Komitet Ryzyka Operacyjnego – w zakresie kształtowania efektywności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oraz Grupie Kapitałowej BOŚ S.A., przy zachowaniu ograniczeń wynikających z ustalonego, dopuszczalnego poziomu ekspozycji na ryzyko operacyjne. Komitet podejmuje decyzje m.in. w sprawach zatwierdzenia informacji i analiz z zakresu zarządzania ryzykiem operacyjnym, kart kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego, listy scenariuszy testów warunków skrajnych, a także wydaje opinie m.in. w kwestii profilu ryzyka operacyjnego, tolerancji i apetytu na ryzyko operacyjne, poziomu ryzyka operacyjnego na dany kwartał. Komitet omawia materiały m.in. w sprawach przekroczonych limitów, aktualnych wymagań wynikających ze zmian przepisów prawa oraz opracowań instytucji nadzorczych, jak również ryzyka operacyjnego zidentyfikowanego w ramach prac audytu wewnętrznego. W roku 2016 odbyło się 14 posiedzeń Komitetu.

Biuro Ryzyka Operacyjnego – w zakresie organizacji systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, projektuje przepisy wewnętrzne z zakresu organizacji systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, dokonuje identyfikacji ryzyka operacyjnego w skali całego Banku, sprawuje funkcje kontrolne w obszarze ryzyka operacyjnego poprzez przeprowadzanie pomiaru lub szacowania ryzyka operacyjnego w sposób zapewniający niezależność walidacji danych, koordynuje działania w zakresie identyfikacji zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz ograniczania ich wpływu na działalność Banku, oblicza wymogi kapitałowe i kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka operacyjnego oraz sporządza i przedstawia Radzie Nadzorczej, Zarządowi Banku oraz Komitetowi Ryzyka Operacyjnego informacje, raporty i analizy z zakresu zarządzania tym ryzykiem; monitoruje poziom ryzyka operacyjnego w spółkach Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. W strukturze Biura Ryzyka Operacyjnego wydzielono wieloosobowe stanowiska ds. zdarzeń ryzyka operacyjnego i analiz oraz stanowisko ds. outsourcingu i kontaktów z nadzorem.

Biuro Zarządzania Aktywami i Pasywami – (począwszy od 1 grudnia 2016 r.) w zakresie projektowania polityki zarządzania aktywami i pasywami oraz opracowywania analiz i rekomendacji dotyczących zarządzania aktywami i pasywami Banku, z uwzględnieniem ryzyka: stopy procentowej, płynności, walutowego, kredytowego oraz monitoringu struktury aktywów i pasywów, a także tworzenia i doskonalenia metodyki wyceny instrumentów finansowych, oraz wyznaczania ekspozycji na potencjalne ryzyko kredytowe w zakresie transakcji pochodnych (szacowanie korekty CVA). Ponadto Biuro projektuje system cen transferowych oraz przygotowuje rekomendacje w zakresie jego rozwoju, implementacji i modyfikacji.

Biuro Zgodności – w zakresie organizacji systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności, projektuje przepisy wewnętrzne z zakresu zarządzania ryzykiem braku zgodności, dokonuje identyfikacji, oceny i monitorowania poziomu ryzyka oraz sporządza informacje i raporty z zakresu zarządzania ryzykiem braku zgodności. Ponadto Biuro odpowiada za systemowe zarządzanie realizacją zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, koordynuje realizację zadań w zakresie: zarządzania

konfliktami interesów, zawierania transakcji własnych oraz przyjmowania i przekazywania korzyści lub prezentów.

Departament Instytucji Finansowych – w zakresie oceny ryzyka kredytowego instytucji finansowych i krajów oraz ustalania dla nich limitów transakcyjnych. Departament odpowiada za tworzenie polityki, zasad i procedur oceny ryzyka kredytowego instytucji finansowych oraz krajów, a także przygotowanie propozycji limitów zaangażowania z tytułu transakcji wiążących się z ryzykiem Banku, które są opiniowane przez Komitet Zarządzania Ryzykiem Kredytowym i zatwierdzane przez Zarząd Banku.

Departament Kontrolingu i Informacji Zarządczej – w zakresie identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka biznesowego i strategicznego.

Departament Oceny Ryzyka Kredytowego – w zakresie niezależnej od jednostek sprzedażowych Banku weryfikacji ryzyka kredytowego na etapie zawierania transakcji oraz monitorowania tego ryzyka dla transakcji istotnych w związku z kwotą zaangażowania lub skalą generowanego ryzyka.

Departament Polityki Kredytowej i Wyceny Aktywów – w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym, ryzykiem koncentracji zaangażowań, zarządzania ryzykiem modeli oraz zarządzania kapitałem wewnętrznym i procesem ICAAP. Departament odpowiada za określenie parametrów dostępności kredytowania poprzez określenie punktów odcięcia i akceptowalnych ratingów oraz metod oceny zdolności kredytowej w obszarze analizy ilościowej i jakościowej, tworząc modele scoringowe i modele ratingowe. Departament odpowiada również za zasady i parametry wyceny ekspozycji kredytowych zgodnie z MSR 39. Dokonuje analiz portfelowego ryzyka kredytowego oraz odpowiada za raportowanie zarządcze w tym zakresie. Departament zarządza kapitałem wewnętrznym z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyk powiązanych i koordynuje proces ICAAP, rozwija metody pomiaru kapitału wewnętrznego, wylicza współczynniki wypłacalności oraz wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyk powiązanych, przeprowadza analizy wrażliwości portfela kredytowego oraz stress-testy. Departament kształtuje zasady polityki zarządzania ryzykiem koncentracji oraz ryzykiem modeli. Dodatkowo, we współpracy z Departamentami Restrukturyzacji i Windykacji, określa zasady polityki zarządzania wierzytelnościami trudnymi i opóźnionymi w spłacie.

W strukturze Departamentu funkcjonują zespoły i samodzielne stanowiska odpowiedzialne za: projektowanie strategii i polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, polityki zarządzania kapitałem i procesem ICAAP, polityki zarządzania ryzykiem modeli oraz polityki zarządzania ryzykiem koncentracji; projektowanie zasad i metod oceny ryzyka kredytowego pojedynczych ekspozycji kredytowych w tym za sposoby jego ograniczania, a wśród nich - budowę i rozwój modeli oceny ryzyka kredytowego; projektowanie metod pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz określanie zasad ustalania wysokości odpisów z tytułu utraty wartości portfela kredytowego; kształtowanie zasad koncentracji zaangażowań, raportowanie z zakresu jakości portfela kredytowego; rozwój i administrację aplikacji wspierających ocenę ryzyka kredytowego.

Departamenty Restrukturyzacji i Windykacji odpowiednio Klienta Detalicznego oraz Klienta Korporacyjnego – w zakresie tworzenia i realizacji polityki Banku dotyczącej odzyskiwania należności na zasadach i w zakresie określonym w regulaminach organizacyjnych i procedurach departamentów - w zakresie zarządzania wierzytelnościami opóźnionymi w spłacie i wierzytelnościami trudnymi poprzez: podejmowanie operacyjnych działań wobec transakcji przejętych do zarządzania, optymalizowanie, planowanie i monitorowanie realizacji kosztów prowadzonej działalności w zakresie odzyskiwania należności oraz współpracę z zewnętrznymi podmiotami realizującymi działania upominawcze i windykacyjne.

Departament Ryzyka Finansowego – w zakresie identyfikacji, pomiaru, szacowania, bieżącego monitorowania i raportowania poziomu ryzyka finansowego (ryzyka płynności oraz ryzyka rynkowego – księgi bankowej i księgi handlowej). W ramach wykonywania swych zadań, Departament weryfikuje czy bieżące działania w obszarze ryzyk finansowych, podejmowane przez Bank, pozostają w zgodzie z Zasadami (Strategią) ostrożnego i stabilnego zarządzania BOŚ S.A. Departament jest odpowiedzialny za ciągłe monitorowanie adekwatności miar ryzyka finansowego i obowiązującego w Banku systemu limitów w zakresie ryzyka finansowego, a w szczególności kontroluje przestrzeganie nadzorczych miar płynności. Departament wprowadza i rozwija metody oraz modele badania ryzyka finansowego oraz pomiaru kapitału dla ryzyk uznanych jako istotne w obszarze ryzyka finansowego, dokonuje okresowego przeglądu regulacji wewnętrznych w zakresie swojej odpowiedzialności merytorycznej. Ponadto zapewnia bezpośrednie wsparcie dla działań podejmowanych przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego. W celu zwiększenia skuteczności prowadzonego procesu monitorowania ryzyka finansowego, systematycznie monitoruje działalność Departamentu Skarbu.

W strukturze Departamentu funkcjonuje zespół odpowiedzialny za monitorowanie ryzyka rynkowego w księdze bankowej i handlowej oraz obsługę baz danych oraz samodzielne stanowiska ds. ryzyka płynności oraz polityki ryzyka finansowego.

Departament Skarbu – w zakresie bieżącego zarządzania płynnością oraz ryzykiem rynkowym poprzez przeprowadzanie (w ramach przyznaných limitów) transakcji na rynkach finansowych.

Pozostałe komórki organizacyjne Centrali Banku – w zakresie identyfikowania, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka, zgodnie z zadaniami komórki określonymi w Regulaminie organizacyjnym Banku.

Wszyscy pracownicy Banku – w zakresie dbałości o utrzymanie akceptowanego przez Bank poziomu ryzyka w procesie realizacji bieżących czynności, zgodnie z zakresem odpowiedzialności właściwym dla danego stanowiska.

Art. 435.1 c-d

Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka

Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, strategia i procesy monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko

Zakres i charakter systemów raportowania oraz pomiaru ryzyka, strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka oraz strategia i procesy monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających oraz czynników łagodzących ryzyko zostały zawarte w „Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2016 roku”, w części dotyczącej zarządzania ryzykami w Grupie oraz w niniejszych Ujawnieniach.

Art. 435.1 e

Zatwierdzone przez organ zarządzający oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w instytucji, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii instytucji

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania

ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku stanowi **Załącznik Nr 1** do niniejszych Informacji.

Art. 435.1 f

Zatwierdzone przez organ zarządzający zwięzłe oświadczenie na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka instytucji związany ze strategią działalności.

Ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem, w tym interakcji między profilem ryzyka Banku a tolerancją na ryzyko określoną przez organ zarządzający został opisany w „Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2016 roku”, w części dotyczącej zarządzania ryzykami w Grupie oraz w niniejszych Ujawnieniach.

1.2. Zasady zarządzania (CRR art. 435.2)

Art. 435.2 a

Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego

Członkowie organu zarządzającego nie zajmują stanowisk dyrektorskich. W związku z pełnieniem funkcji członka Zarządu sprawują oni nadzór nad głównymi obszarami działalności banku.

Art. 435.2 b

Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej

Bank opracował projekt Polityki oceny adekwatności członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje w rozumieniu wytycznych EBA (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego) i wprowadzi ją w życie z uwzględnieniem przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz postanowień Rekomendacji Z Komisji Nadzoru Finansowego (KNF). Bank w procesie rekrutacji członków organu zarządzającego przestrzega obowiązujących przepisów i praktyk.

Art. 435.2 c

Strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej strategii oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane

Zarząd Banku w zakresie swoich kompetencji i obowiązków prowadzi sprawy Banku i jego reprezentacji zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz Statutem Banku, za wyjątkiem pisemnej polityki różnorodności. Jednakże, w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego Bank zapewnia różnorodność pod względem wykształcenia i osiągnięć zawodowych, a także geograficznym, celem zagwarantowania szerokiego spektrum poglądów i doświadczeń.

Członkowie organu zarządzającego reprezentują różne dziedziny wykształcenia oraz doświadczenie zawodowe korespondujące z obecnie wykonywaną funkcją.

Art. 435.2 d

Utworzenie (bądź nie) oddzielnego komitetu ds. ryzyka oraz liczby posiedzeń komitetu

W styczniu 2016 r. w Banku został powołany Komitet ds. ryzyka przy Radzie Nadzorczej. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem, w tym powołane w Banku komitety ds. poszczególnych rodzajów ryzyka wraz z liczbą ich posiedzeń w roku 2016 zostały opisane w części 1.1 Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem (CRR art. 435.1 b).

Art. 435.2 e

Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do organu zarządzającego

W Banku i w Grupie funkcjonuje system bieżącego oraz okresowego informowania i raportowania o istotnych ryzykach:

- system bieżącego informowania ukierunkowany jest na powiadamianie kierownictwa odpowiednich szczebli zarządzania o zaistniałych istotnych zdarzeniach ryzyka oraz ograniczenie zagrożeń, wynikających z tych zdarzeń,
- system okresowego raportowania obejmuje prezentację najistotniejszych zdarzeń ryzyka, w ramach informacji zarządczej.

Informacja zarządcza w zakresie istotnych ryzyk umożliwia komitetom Centrali Banku, Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku i Komitetom Rady Nadzorczej ocenę poziomu podejmowanego w Banku i w Grupie ryzyka i w szczególności zawiera:

- ocenę wielkości narażenia Banku na straty, wynikające z istotności i ekspozycji na poszczególne ryzyka oraz zgodności skutków działalności Banku z apetytem oraz tolerancją Banku na poszczególne ryzyka (tj. akceptowanym ich poziomem),
- informację na temat przestrzegania norm nadzorczych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących limitów ryzyka,
- opracowane plany działania w sytuacjach awaryjnych,
- wyniki testów warunków skrajnych (w tym testów odwróconych oraz analiz scenariuszowych),
- informację na temat jakości portfela kredytowego (kredyty zagrożone oraz z utratą wartości),
- informację na temat poziomu ryzyka poszczególnych grup klientów oraz produktów o znaczącym udziale w portfelu kredytowym,
- pogłębioną analizę średnio- i długoterminową płynności,
- wyniki przeprowadzonych przeglądów systemu zarządzania ryzykiem,
- wyniki oraz ocenę efektywności stosowanych metod i modeli pomiaru ryzyka,
- informację na temat zmian regulacji wewnętrznych i regulacji nadzorczych (w tym rekomendacji) oraz sposobu ich realizacji,
- wnioski i rekomendacje.

Poza standardowymi raportami na temat istotnych ryzyk opracowywane są dodatkowe raporty i analizy wynikające z regulacji wewnętrznych i zewnętrznych lub też z potrzeb Banku (ze względu na poziom ryzyka, rozwój produktów lub też zmiany warunków makroekonomicznych i trendów rynkowych).

Listy odbiorców, częstotliwość oraz terminy sporządzenia informacji zarządczej w zakresie ryzyka finansowego, kredytowego, adekwatności kapitałowej oraz ryzyka operacyjnego zostały określone w wewnętrznych regulacjach, w tym w szczególności w „Zasadach funkcjonowania systemu informacji zarządczej oraz sporządzania i przekazywania informacji zarządczej w BOS S.A.”.

2. ZAKRES STOSOWANIA WYMOGÓW ROZPORZĄDZENIA (CRR art. 436)

Art. 436 a

Nazwa instytucji, do której mają zastosowanie wymogi niniejszego rozporządzenia

Bank Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Żelaznej 32 został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego (NBP) Nr 42 z dnia 15 września 1990 roku i aktu notarialnego z dnia 28 września 1990 roku o utworzeniu Banku. Bank jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000015525 oraz posiada numer statystyczny REGON 006239498.

Bank Ochrony Środowiska S.A. jest bankiem utworzonym na czas nieokreślony w formie spółki akcyjnej, działającej na podstawie Statutu, ustawy Prawo bankowe, Kodeksu spółek handlowych i innych przepisów prawa obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz na podstawie zezwoleń uprawniających do wykonywania czynności bankowych obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym.

Art. 436 b

Zarys różnic w zakresie konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych wraz z krótkim opisem odnośnych podmiotów

Grupę Kapitałową Banku Ochrony Środowiska S.A. na dzień 31 grudnia 2016 roku tworzył Bank Ochrony Środowiska S.A., pełniący rolę dominującą nad jednostkami bezpośrednio zależnymi: Domem Maklerskim BOŚ S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOŚ Invest Management sp. z o.o., BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. w likwidacji, BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. spółka komandytowo - akcyjna), BOŚ Ekosystem sp. z o.o. oraz jednostką pośrednio zależną (podmiot zależny od BOŚ Eko Profit S.A.) MS Wind sp. z o.o.

1. Dom Maklerski BOŚ S.A. prowadzi działalność na rynku kapitałowym, w szczególności świadczy usługi maklerskie.
2. BOŚ Eko Profit S.A. prowadzi działalność finansową i doradczą, uzupełniającą ofertę usługową Banku.
3. BOŚ Invest Management sp. z o.o. prowadzi działalność finansową oraz realizuje potrzeby Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w zakresie najmu powierzchni biurowej i usługowej.
4. BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. w likwidacji nie prowadzi działalności. (Spółka w grudniu 2016 r. złożyła wniosek o wyrejestrowanie z KRS).
5. BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. spółka komandytowo-akcyjna) prowadzi działalność w zakresie najmu i zarządzania nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi.
6. BOŚ Ekosystem sp. z o.o. dostarcza kompleksowe rozwiązania dla gospodarstw domowych w zakresie odnawialnych źródeł energii oraz prowadzi działalność w zakresie pośrednictwa finansowego w obszarze finansowania projektów proekologicznych.
7. MS Wind sp. z o.o. prowadzi farmę wiatrową.

Poniżej zakres konsolidacji jednostek Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. do celów regulacji ostrożnościowych i rachunkowości na dzień 31 grudnia 2016 roku:

Tabela 1. Zakres konsolidacji jednostek Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. do celów regulacji ostrożnościowych oraz rachunkowości na dzień 31 grudnia 2016 roku

	Zakres konsolidacji do celów regulacji ostrożnościowych*				Zakres konsolidacji do celów rachunkowości
	w pełni skonsolidowane	skonsolidowane metodą proporcjonalną	pomniejszając fundusze własne	nie są skonsolidowane ani nie pomniejszają funduszy własnych	w pełni skonsolidowane
DOM MAKLERSKI BOŚ S.A.	tak	nie	nie	nie	tak
BOŚ EKO PROFIT S.A.	nie	nie	nie	tak	tak
BOŚ INVEST MANAGEMENT sp. z o.o.	nie	nie	nie	tak	tak
BOŚ NIERUCHOMOŚCI sp. z o.o. w likwidacji	nie	nie	nie	tak	tak
BOŚ CAPITAL sp. z o.o. (dawniej: BOŚ NIERUCHOMOŚCI sp. z o.o. S.K.A.)	nie	nie	nie	tak	tak
BOŚ EKOSYSTEM sp. z o.o.	nie	nie	nie	tak	tak
MS WIND sp. z o.o.	nie	nie	nie	tak	tak

* Konsolidacja ostrożnościowa prowadzona jest zgodnie z art. 18 i 19 Rozporządzenia CRR.

Źródło: Bank

Art. 436 b (i)

Jednostki Grupy Kapitałowej BOŚ S.A., które były objęte konsolidacją pełną, do celów rachunkowości

Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.

Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 100% kapitału zakładowego DM BOŚ S.A., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej Spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.
Siedziba i adres:	Warszawa, ul. Marszałkowska 78/80, 00-517 Warszawa
Kapitał zakładowy:	25 194 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	działalność maklerska

BOŚ Eko Profit S.A.

Bank posiada bezpośrednio akcje reprezentujące 100% kapitału zakładowego BOŚ Eko Profit S.A., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu tej spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	BOŚ Eko Profit S.A.
Siedziba i adres:	Warszawa, ul. Żelazna 32, 00-832 Warszawa
Kapitał zakładowy:	10 500 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	inwestycje kapitałowe, działalność finansowa i doradcza

BOŚ Invest Management sp. z o.o.

Bank posiada bezpośrednio udziały reprezentujące 100% kapitału zakładowego w spółce, co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników tej spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	BOŚ Invest Management sp. z o.o.
Siedziba i adres:	Warszawa, ul. Żelazna 32, 00-832 Warszawa
Kapitał zakładowy:	261 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	usługi finansowe

BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. w likwidacji

Bank posiada bezpośrednio udziały reprezentujące 100% kapitału zakładowego BOŚ Nieruchomości sp. z o.o., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników tej spółki. Na podstawie decyzji Wspólnika, Spółka w 2016 roku rozpoczęła oraz zakończyła proces likwidacji. Spółka w grudniu 2016 roku złożyła wniosek o wyrejestrowanie z KRS.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	BOŚ Nieruchomości sp. z o.o.
Siedziba i adres:	Warszawa, ul. Żelazna 32, 00-832 Warszawa
Kapitał zakładowy:	5 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	nie prowadzi działalności

BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. spółka komandytowo - akcyjna)

Bank posiada bezpośrednio udziały reprezentujące 100% kapitału zakładowego BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. S.K.A.), co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników tej spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. S.K.A.)
Siedziba i adres:	Warszawa, ul. Żelazna 32, 00-832 Warszawa
Kapitał zakładowy:	402 800 PLN
Podstawowy przedmiot działalności:	działalność w zakresie najmu i zarządzania nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi.

BOŚ Ekosystem sp. z o.o.

Bank posiada bezpośrednio udziały reprezentujące 100% kapitału zakładowego BOŚ Ekosystem sp. z o.o., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników tej spółki.

Podstawowe informacje:

Firma i forma prawna:	BOŚ Ekosystem sp. z o.o.
Siedziba i adres:	Warszawa, ul. Żelazna 32, 00-832 Warszawa

Kapitał zakładowy: 205 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności: działalność wspomagająca usługi finansowe

MS Wind sp. z o.o.

Bank posiada za pośrednictwem BOŚ Eko Profit S.A. udziały reprezentujące 100% kapitału zakładowego MS Wind sp. z o.o., co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników tej Spółki.

Podstawowe informacje:
Firma i forma prawna: MS Wind sp. z o.o.
Siedziba i adres: Warszawa, ul. Żelazna 32, 00-832 Warszawa
Kapitał zakładowy: 11 411 000 PLN
Podstawowy przedmiot działalności: prowadzenie farmy wiatrowej

Poniżej zostało zaprezentowane zbiorcze zestawienie informacji nt. podmiotów w pełni skonsolidowanych do celów rachunkowości:

Tabela 2. Podmioty Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. w pełni skonsolidowane na dzień 31 grudnia 2016 roku

Lp.	Spółki podporządkowane	Siedziba	Rodzaj działalności	Udział % w kapitale Spółki	Udział % w głosach	Metoda konsolidacji	KRS
Podmioty zależne bezpośrednio							
1.	Dom Maklerski BOŚ S.A.	Warszawa	Usługi maklerskie	100%	100%	metoda pełna	Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydz. Gosp. KRS 0000048901
2.	BOŚ Eko Profit S.A.	Warszawa	Inwestycje kapitałowe, działalność finansowa i doradcza	100%	100%	metoda pełna	Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydz. Gosp. KRS 0000336182
3.	BOŚ Invest Management sp. z o.o.	Warszawa	Usługi finansowe	100%	100%	metoda pełna	Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydz. Gosp. KRS 0000487204
4.	BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	Nie prowadzi działalności	100%	100%	metoda pełna	Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydz. Gosp. KRS 0000457573
5.	BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. S.K.A.)	Warszawa	Działalność w zakresie najmu i zarządzania nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	100%	100%	metoda pełna	Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydz. Gosp. KRS 0000594166
6.	BOŚ Ekosystem sp. z o.o.	Warszawa	Działalność wspomagająca usługi finansowe	100%	100%	metoda pełna	Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydz. Gosp. KRS 0000480660

Źródło:

1. Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku
2. Bank

Tabela 3. Jednostki pośrednio zależne (podmiot zależny od BOŚ Eko Profit S.A.) na dzień 31 grudnia 2016 roku

Lp.	Spółki podporządkowane	Siedziba	Rodzaj działalności	Udział % w kapitale Spółki	Udział % w głosach	Metoda konsolidacji	KRS
1.	MS Wind sp. z o.o.	Warszawa	Prowadzenie farmy wiatrowej	100%	100%	metoda pełna	Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XII Wydz. Gosp. KRS 0000397831

Źródło:

1. Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku
2. Bank

Art. 436 b (ii)

Podmioty skonsolidowane metodą proporcjonalną

Obowiązek ujawniania nie dotyczy Banku.

Art. 436 b (iii)

Podmioty, które pomniejszają fundusze własne do celów regulacji ostrożnościowych

Fundusze własne Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. nie zostały pomniejszone o wartość udziałów w podmiotach sektora finansowego.

Art. 436 b (iv)

Podmioty, które nie są skonsolidowane ani nie pomniejszają funduszy własnych

Podmioty z Grupy Kapitałowej:

1. BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. w likwidacji,
2. BOŚ Eko Profit S.A.,
3. BOŚ Invest Management sp. z o.o.,
4. BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. S.K.A.),
5. BOŚ Ekosystem sp. z o.o.,
6. MS Wind sp. z o.o.

Podmioty spoza Grupy Kapitałowej:

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank posiadał akcje spółki WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. stanowiące 29,48% udziału w kapitale zakładowym i głosach Spółki.

Zgodnie z MSSF 10 akcje spółki stowarzyszonej WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. zostały przeklasyfikowane do inwestycyjnych papierów dostępnych do sprzedaży i są ujmowane w sprawozdaniu finansowym w pozycji aktywa finansowe dostępne do sprzedaży dopuszczone do publicznego obrotu.

W sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. akcje Spółki wykazane są według kosztu historycznego.

Art. 436 c

Wszelkie istniejące obecnie lub przewidywane istotne przeszkody praktyczne lub prawne dla szybkiego transferu funduszy własnych lub spłaty zobowiązań przez jednostkę dominującą (Bank) i jej jednostki zależne

W 2016 roku nie zaistniały przeszkody natury prawnej i praktycznej w szybkim przekazaniu funduszy własnych albo w spłacie zobowiązań pomiędzy BOŚ S.A. a jego podmiotami zależnymi.

Art. 436 d

Kwotę łączną, o którą rzeczywiste fundusze własne są pomniejszane od wymaganego minimum we wszystkich jednostkach zależnych nieobjętych konsolidacją oraz nazwę lub nazwy tych jednostek zależnych

Zgodnie z Tabelą 1 Zakres konsolidacji jednostek Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. do celów regulacji ostrożnościowych oraz rachunkowości na dzień 31 grudnia 2016 roku, o której mowa w art. 436 b, sytuacja opisana w art. 436 d nie występuje.

Art. 436 e

W stosownych przypadkach okoliczności stosowania przepisów określonych w art. 7 i 9 Rozporządzenia CRR

Bank podlega wymogom ostrożnościowym na zasadzie indywidualnej.

3. FUNDUSZE WŁASNE (CRR art. 437)

W funduszach własnych Grupy dominuje kapitał podstawowy Tier I.

Art. 437 a

Pełne uzgodnienie pozycji kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych Tier I, pozycji Tier II, jak również filtrów i odliczeń stosowanych na mocy przepisów art. 32-35, 36, 56, 66 oraz 79 Rozporządzenia CRR, w odniesieniu do funduszy własnych Banku oraz bilansu w zbadanym sprawozdaniu finansowym Banku

Poniższe dane liczbowe przedstawiają strukturę funduszy własnych Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Tabela 4. Struktura funduszy własnych wykorzystywana do obliczenia współczynnika kapitałowego w ujęciu skonsolidowanym na dzień 31 grudnia 2016 roku

w tys. PLN		
Nr ident.	Pozycja	Kwota
1	FUNDUSZE WŁASNE	2 090 265
1.1	KAPITAŁ TIER I	1 664 751
1.1.1	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	1 664 751
1.1.1.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	1 160 292
1.1.1.1.1	Oplacone instrumenty kapitałowe	628 732

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.,
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016 roku

1.1.1.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe	-
1.1.1.1.3	Ażio	532 851
1.1.1.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I	-1 292
1.1.1.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	-1 292
1.1.1.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	-
1.1.1.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	-
1.1.1.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale podstawowym Tier I	-
1.1.1.2	Zyski zatrzymane	-68 582
1.1.1.2.1	Zyski zatrzymane w poprzednich latach	-2 228
1.1.1.2.2	Uznany zysk lub uznana strata	-66 353
1.1.1.2.2.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	-66 353
1.1.1.2.2.2	(-) Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	-
1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	-24 651
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy	668 304
1.1.1.5	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	48 302
1.1.1.6	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	-
1.1.1.7	Udział mniejszości ujęty w kapitale podstawowym Tier I	-
1.1.1.8	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowych udziałów mniejszości	-
1.1.1.9	Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	-23
1.1.1.9.1	(-) Zwiększenia kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych	-
1.1.1.9.2	Rezerwa z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	-
1.1.1.9.3	Skumulowane zyski i straty spowodowane zmianami własnego ryzyka kredytowego w zakresie zobowiązań wycenionych według wartości godziwej	-
1.1.1.9.4	Zyski i straty wycenione według wartości godziwej, wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z zobowiązaniami będącymi instrumentami pochodnymi	-
1.1.1.9.5	(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	-23
1.1.1.10	(-) Wartość firmy	-551
1.1.1.10.1	(-) Wartość firmy rozliczana jako aktywa niematerialne i prawne	-551
1.1.1.10.2	(-) Wartość firmy uwzględniona w wycenie znacznych inwestycji	-
1.1.1.10.3	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z wartością firmy	-

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.,
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016 roku

1.1.1.11	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-114 574
1.1.1.11.1	(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych i prawnych	-130 251
1.1.1.11.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi i prawnymi	15 676
1.1.1.12	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych po odliczeniu powiązanych rezerw z tytułu podatku dochodowego	-3 908
1.1.1.13	(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	-
1.1.1.14	(-) Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	-
1.1.1.14.1	(-) Kwota brutto aktywów funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	-
1.1.1.14.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z aktywami funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	-
1.1.1.14.3	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami, które instytucja może wykorzystywać w nieograniczony sposób	-
1.1.1.15	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I	-
1.1.1.16	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał podstawowy Tier I	-73 108
1.1.1.17	(-) Znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	-
1.1.1.18	(-) Pozycje sekurytyzacyjne, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	-
1.1.1.19	(-) Dostawy z późniejszym terminem rozliczenia, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	-
1.1.1.20	(-) Pozycje w koszyku, w odniesieniu do których instytucja nie może określić wagi ryzyka przy zastosowaniu metody IRB oraz które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	-
1.1.1.21	(-) Ekspozycje kapitałowe przy zastosowaniu metody modeli wewnętrznych, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	-
1.1.1.22	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-
1.1.1.23	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych	-
1.1.1.24	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-
1.1.1.25	(-) Kwota przekraczająca próg 17,65 %	-
1.1.1.26	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	73 250
1.1.1.27	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	-
1.1.1.28	Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	-
1.1.2	KAPITAŁ DODATKOWY TIER I	-
1.1.2.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał dodatkowy Tier I	-
1.1.2.9	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale dodatkowym Tier I	-73 108
1.1.2.10	Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał dodatkowy Tier I (odliczenie w kapitale podstawowym Tier I)	73 108
1.1.2.11	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	-

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.,
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016 roku

1.1.2.12	Elementy kapitału dodatkowego Tier I lub odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I – inne	-
1.2	KAPITAŁ TIER II	425 514
1.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	425 514
1.2.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	425 514
1.2.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	-

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie COREP na dzień 31 grudnia 2016 roku

Zakres konsolidacji zastosowany w ramach opublikowanego „Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku” różni się od zakresu konsolidacji ostrożnościowej, wymaganej zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013.

Tabela zawierająca różnice w zakresie konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych na dzień 31 grudnia 2016 roku stanowi **Załącznik Nr 2** do niniejszych Informacji.

Art. 437 b-c

Opis głównych cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I i instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II emitowanych przez Bank
Pełne warunki dotyczące wszystkich instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II

Kapitał Tier I

W poniższej tabeli zostały zaprezentowane główne cechy instrumentów w kapitale podstawowym Tier I i instrumentów dodatkowych w Tier I.

Tabela 5. Główne cechy instrumentów w kapitale podstawowym Tier I i instrumentów dodatkowych w Tier I emitowanych przez Bank na dzień 31 grudnia 2016 roku

1	Emitent	Bank Ochrony Środowiska S.A.
2	Unikatowy identyfikator	PLBOS0000019
3	Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	Kodeks spółek handlowych
	<i>Ujmowanie w kapitale regulacyjnym</i>	
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał podstawowy Tier I
5	Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące w okresie przejściowym	Kapitał podstawowy Tier I
6	Kwalifikowane na poziomie jednostkowym lub (sub)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub)skonsolidowanym	Poziom jednostkowy
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Akcje na okaziciela
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln), na dzień 31.12.2016 r.	628 732 450,00 PLN – kapitał zakładowy 532 181 189,00 PLN – kwota ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej
9	Wartość nominalna instrumentu	10,00 PLN
9a	Cena emisyjna	Akcje serii A – 10,00 PLN Akcje serii B – 15,00 PLN Akcje serii C – 15,00 PLN Akcje serii D – 18,00 PLN Akcje serii E – 18,00 PLN Akcje serii F – 18,00 PLN

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.,
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016 roku

		Akcje serii G – 18,00 PLN Akcje serii H – 10,00 PLN Akcje serii I – 10,00 PLN Akcje serii J – 12,00 PLN Akcje serii K – 21,00 PLN Akcje serii L – 29,00 PLN Akcje serii M – 39,18 PLN Akcje serii N – 92,00 PLN Akcje serii O – 72,83 PLN Akcje serii P – 35,00 PLN Akcje serii U – 10,00 PLN
9b	Cena wykupu	Nie dotyczy
10	Kwalifikacja księgowa	Kapitał własny
11	Pierwotna data emisji	Akcje serii A – 28.09.1990 r. Akcje serii B – 03.07.1991 r. Akcje serii C – 29.05.1992 r. Akcje serii D – 14.05.1993 r. Akcje serii E – 25.05.1994 r. Akcje serii F – 05.12.1994 r. Akcje serii G – 17.05.1995 r. Akcje serii H – 17.05.1995 r. Akcje serii I – 17.05.1995 r. Akcje serii J – 26.04.1996 r. Akcje serii K – 26.04.1996 r. Akcje serii L – 21.06.1996 r. Akcje serii M – 17.10.1997 r. Akcje serii N – 19.12.2006 r. Akcje serii O – 09.12.2009 r. Akcje serii P – 23.09.2011 r. Akcje serii U – 27.04.2016 r.
12	Wieczyste czy terminowe	Wieczyste
13	Pierwotny termin zapadalności	Brak terminu zapadalności
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta	Nie
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	Nie dotyczy
16	Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy	Nie dotyczy
	<i>Kupony /Dywidendy</i>	
17	Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	Stopa zmienna
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	Nie dotyczy
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	Nie
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	W pełni uznaniowe
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	W pełni uznaniowe
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty wykupu	Nie
22	Nieskumulowane czy skumulowane	Nieskumulowane
23	Zamienne czy niezamienne	Niezamienne
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	Nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zmiana obowiązkowa czy opcjonalna	Nie dotyczy
28	Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy
30	Odpisy obniżające wartość	Nie
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	Nie dotyczy
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy

35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	Nie dotyczy
36	Niezgodne cechy przejściowe	Nie dotyczy
37	Jeśli tak, należy określić niezgodne cechy	Nie dotyczy

Źródło: Bank

Kapitał Tier II

Kapitał Tier II Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. obejmują zobowiązania z tytułu emisji obligacji podporządkowanych:

- 1) w dniu 3 marca 2010 roku KNF wyraziła zgodę na zaliczenie kwoty 120 mln PLN stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji przez Bank w dniu 3 listopada 2009 roku obligacji zwykłych na okaziciela serii A¹,
- 2) w dniu 6 października 2011 roku KNF wyraziła zgodę na zaliczenie kwoty 100 mln PLN stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji przez Bank w dniu 18 maja 2011 roku obligacji zwykłych na okaziciela serii D²,
- 3) w dniu 25 sierpnia 2014 roku KNF wyraziła zgodę na zaliczenie kwoty 150 mln PLN stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji przez Bank w dniu 11 lipca 2014 roku obligacji zwykłych na okaziciela serii P,
- 4) w dniu 21 października 2014 roku KNF wyraziła zgodę na zaliczenie kwoty 83 mln PLN stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji przez Bank w dniu 26 września 2014 roku obligacji zwykłych na okaziciela serii R1,
- 5) w dniu 25 stycznia 2016 roku KNF wyraziła zgodę na zaliczenie kwoty 32,5 mln PLN stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji przez Bank w dniu 30 grudnia 2015 roku obligacji zwykłych na okaziciela serii W.

W dniu 2 stycznia 2014 roku Dom Maklerski BOŚ S.A. wyemitował obligacje podporządkowane:

- 1) serii A, w kwocie 2,5 mln PLN, które podlegają od dnia 3 stycznia 2014 roku liniowej, dziennej amortyzacji. Na dzień 31.12.2016 roku, z tytułu ww. serii w Tier II ujęta została kwota 1.003.010,50 PLN,
- 2) serii B, w kwocie 2,5 mln PLN, które podlegają od dnia 3 stycznia 2014 roku liniowej, dziennej amortyzacji. Na dzień 31.12.2016 roku, z tytułu ww. serii w Tier II ujęta została kwota 1.003.010,50 PLN.

W dniu 16 kwietnia 2014 roku Dom Maklerski BOŚ S.A. wyemitował obligacje podporządkowane:

- 1) serii C, w kwocie 2,5 mln PLN, które podlegają od dnia 17 kwietnia 2014 roku liniowej, dziennej amortyzacji. Na 31.12.2016 roku, z tytułu ww. serii w Tier II ujęta została kwota 1.145.320,00 PLN,
- 2) serii D, w kwocie 2,5 mln PLN, które podlegają od dnia 17 kwietnia 2014 roku liniowej, dziennej amortyzacji. Na dzień 31.12.2016 roku, z tytułu ww. serii w Tier II ujęta została kwota 1.145.320,00 PLN.

Tabele zawierające główne cechy instrumentów stanowią **Załącznik Nr 3** do niniejszych Informacji.

Art. 437 d

Oddzielne informacje na temat charakteru i kwot następujących pozycji:

¹ Zgodnie z art. 64 CRR od 4.11.2014 r. obligacje serii A podlegają liniowej, dziennej amortyzacji. Na dzień 31.12.2016 r. w Tier II ujęta została kwota 68 148 959,47 PLN.

² Zgodnie z art. 64 CRR od 19.05.2016 r. obligacje serii D podlegają liniowej, dziennej amortyzacji. Na dzień 31.12.2016 r. w Tier II ujęta została kwota 87 568 455,64 PLN.

- (i) każdego filtru ostrożnościowego stosowanego zgodnie z art. 32-35;
- (ii) każdego odliczenia dokonanego zgodnie z art. 36, 56 oraz 66;
- (iii) pozycji nieodliczonych zgodnie z art. 47, 48, 56, 66 oraz 79;

Szczegółowy wykaz różnic pomiędzy kwotami konsolidacji ostrożnościowej a kwotami ujętymi przed przyjęciem Rozporządzenia (UE) 575/2013 na dzień 31 grudnia 2016 roku stanowi **Załącznik Nr 4** do niniejszych Informacji.

Art. 437 e

Opis wszystkich ograniczeń zastosowanych do obliczania funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz instrumentów, filtrów ostrożnościowych i odliczeń, do których te ograniczenia mają zastosowanie

Brak ograniczeń zastosowanych do obliczania funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz instrumentów, filtrów ostrożnościowych i odliczeń, do których te ograniczenia mają zastosowanie.

Art. 437 f

Wyjaśnienie podstawy służącej do obliczania współczynników kapitałowych obliczonych z wykorzystaniem elementów funduszy własnych ustalonych na podstawie innej niż podstawa określona w Rozporządzeniu CRR

Grupa nie ujawnia współczynników kapitałowych obliczonych z wykorzystaniem elementów funduszy własnych ustalonych na podstawie innej niż podstawa określona w Rozporządzeniu CRR.

4. WYMOGI KAPITAŁOWE (CRR art. 438)

Art. 438 a

Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżącej i przyszłej działalności Banku

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. stosuje proces monitorowania i oceny adekwatności kapitału wewnętrznego – proces ICAAP, który został przyjęty przez Zarząd Banku i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku.

Kapitał wewnętrzny definiowany jest jako szacowana przez Grupę Kapitałową BOŚ S.A. kwota kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka, występujących w działalności Grupy Kapitałowej BOŚ S.A., uwzględniająca zmiany otoczenia gospodarczego oraz przewidywany poziom ryzyka. Kapitał wewnętrzny powinien pokrywać przewidywany przez Grupę Kapitałową BOŚ S.A. poziom strat nieoczekiwanych, na które Grupa może być narażona w przyszłości.

Ryzyko istotne to takie ryzyko, które może mieć istotny, negatywny wpływ na kapitały i/lub fundusze własne Banku. Do ryzyk istotnych zalicza się ryzyka stale istotne oraz ryzyka, dla których okresowa ocena istotności, wykaże, że ryzyko jest istotne w danym okresie czasu.

Do ryzyk stale istotnych Bank zalicza:

- 1) ryzyko kredytowe i kredytowe kontrahenta,
- 2) ryzyko rynkowe, w tym z tytułu korekty wyceny kredytowej CVA,
- 3) ryzyko operacyjne,

- 4) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- 5) ryzyko koncentracji,
- 6) ryzyko płynności,
- 7) ryzyko biznesowe i strategiczne,
- 8) ryzyko rezydualne,
- 9) ryzyko niewypłacalności,
- 10) ryzyko systemowe,
- 11) ryzyko modeli.

Dla ryzyka kredytowego, kapitał wewnętrzny szacowany jest w oparciu o model wewnętrzny bazujący na nieoczekiwanej stracie kredytowej.

Główne założenia modelu straty nieoczekiwanej, są następujące:

- model obejmuje pracujący portfel detaliczny i korporacyjny z wyłączeniem finansów publicznych i banków z uwagi na fakt, że nieoczekiwana strata jest rezultatem wystąpienia znacznego i mało prawdopodobnego pogorszenia jakości kredytowej portfela, co jest specyficzne dla ekspozycji pracujących (dla portfeli nie objętych modelem za kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka kredytowego przyjmuje się kapitał regulacyjny),
- wartość straty nieoczekiwanej jest estymowana na podstawie dużej liczby symulacji,
- strata wyznaczana jest dla całego portfela kredytowego i alokowana na poszczególne podportfele.

Bank ostrożnościowo zakłada, że w przypadku, gdy oszacowany metodami wewnętrznymi kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka kredytowego kontrahenta stanowi mniej niż 80% wymogu kapitałowego na to ryzyko, wówczas kapitał wewnętrzny ustala się na poziomie 80% wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe i ryzyko kredytowe kontrahenta.

Dla ryzyka rynkowego, w tym z tytułu korekty wyceny kredytowej CVA, kapitał wewnętrzny Banku był równy regulacyjnym wymogom kapitałowym.

Dla ryzyka operacyjnego kapitał wewnętrzny szacowany jest w oparciu o model wewnętrzny bazujący na uproszczonej metodzie zaawansowanego pomiaru z wykorzystaniem podejścia Loss Distribution Approach (LDA).

Dla pozostałych ryzyk stale istotnych oraz ryzyk, dla których oceny istotności dokonuje się okresowo, tj.: ryzyka kraju, ryzyka cyklu gospodarczego, ryzyka prawno-regulacyjnego, ryzyka reputacji, ryzyka braku zgodności (compliance), ryzyka kredytowania w walutach obcych i ryzyka rozliczenia/dostawy kapitał wewnętrzny ustalany jest na podstawie obowiązujących w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. metodyk, określonych w regulacjach wewnętrznych Grupy. Regulacje te stanowiły podstawę do monitorowania, oceny poziomu istotności oraz wyznaczania kapitału wewnętrznego dla poszczególnych ryzyk występujących w działalności Banku i Domu Maklerskiego BOŚ S.A.

Ryzyka uwzględniane w procesie szacowania kapitału wewnętrznego w politykach i regulacjach wewnętrznych były zdefiniowane jak poniżej:

- **ryzyko biznesowe i strategiczne** – ryzyko związane z nieosiągnięciem założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia rywalizacji rynkowej oraz z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany,

- **ryzyko braku zgodności** (compliance) – ryzyko rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa i przepisów wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania,
- **ryzyko cyklu gospodarczego** – ryzyko związane z negatywnym wpływem cyklu gospodarczego na działalność Banku,
- **ryzyko ekologiczne** – ryzyko związane z wystąpieniem czynników wynikających z uwarunkowań ekologicznych powodujących potencjalne zagrożenie, że Kredytobiorca nie będzie w stanie zrealizować zobowiązań wynikających z umowy kredytu,
- **ryzyko koncentracji** – ryzyko związane z pogorszeniem się zdolności kredytowej zagrażającej wykonaniu zobowiązania w wyniku uzależnienia się (braku dywersyfikacji) lub nadmiernej ekspozycji wobec jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych, segmentów itp., wynikające z zaangażowań Banku:
 - wobec kredytobiorców z tego samego sektora gospodarczego,
 - zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia,
 - wobec klientów korporacyjnych określanych jako największe zaangażowania, zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku,
- **ryzyko kraju** – niebezpieczeństwo, że kontrahent z danego kraju może nie być w stanie wypełnić swych zobowiązań wskutek m.in. restrykcji nałożonych przez władze centralne kraju kontrahenta na rozliczenia międzynarodowe, niepokoju wewnętrznego oraz z innych przyczyn związanych z sytuacją makroekonomiczną, bądź polityczno-społeczną kraju kontrahenta, obejmujące m.in. ryzyko konwersji waluty, które polega na tym, że władze danego kraju ograniczają administracyjnie możliwość zamiany jednej waluty na drugą oraz ryzyko transferu, które występuje, gdy na mocy decyzji władz kraju, z którymi Bank prowadzi transakcje, zostanie ograniczony lub całkowicie zakazany transfer należności, wskutek czego kontrahent nie będzie w stanie wypełnić swoich zobowiązań,
- **ryzyko kredytowania w walutach obcych** - rzeczywiste lub potencjalne zagrożenie dla wyników i kapitałów Banku związane z kredytami w walutach obcych udzielanymi kredytobiorcom niezabezpieczonym,
- **ryzyko kredytowe** – oznacza ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta,
- **ryzyko kredytowe kontrahenta** – oznacza ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta transakcji przed ostatecznym rozliczeniem przepływów pieniężnych związanych z tą transakcją,
- **ryzyko modeli** – jest specyficznym elementem ryzyka operacyjnego i oznacza potencjalną stratę, jaką może ponieść instytucja, w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wewnętrznych, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli; objawia się poprzez występowanie rozbieżności pomiędzy oszacowaniem zaraportowanym przez dany model a wielkością rzeczywistą, gdzie źródłami tych rozbieżności mogą być: immanentne ograniczenia modeli, ryzyko danych, ryzyko założeń modeli, ryzyko administrowania modelami. W 2016 Bank przyjął politykę zarządzania ryzykiem modeli uwzględniającą wymogi Rekomendacji W,
- **ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej** – ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów,
- **ryzyko niewypłacalności** – ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez Bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz

spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku,

- **ryzyko operacyjne** – ryzyko związane z wystąpieniem straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych, obejmujące również ryzyko prawne; w zakres ryzyka operacyjnego nie włącza się ryzyka reputacji i strategicznego,
- **ryzyko płynności** – zagrożenie utraty zdolności do terminowego regulowania zobowiązań, do pozyskiwania funduszy na sfinansowanie nieoczekiwanego wycofania depozytów oraz do generowania dodatniego salda przepływów gotówkowych,
- **ryzyko prawno - regulacyjne** – ryzyko związane z poniesieniem strat materialnych i niematerialnych, powstające m.in.: na skutek błędnego lub zbyt późnego opracowania lub uchwalenia regulacji prawnych, niestabilności uregulowań prawnych, zmian w orzecznictwie, błędnego ukształtowania stosunków prawnych, oraz niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub organów administracji publicznej rozstrzygających sprawy sporne powstające na tle stosunków prawnych danej organizacji z innymi podmiotami. Ryzyko to obejmuje także nieefektywność prowadzonego biznesu wskutek ponoszonych kosztów związanych z niestabilnością uregulowań prawnych lub zmian w orzecznictwie,
- **ryzyko prowadzenia działalności** – ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz jego kapitału na umyślną, niewłaściwą dystrybucję produktów bankowych lub świadczenie usług finansowych,
- **ryzyko reputacji** – ryzyko związane z pogorszeniem się sytuacji Banku wskutek niekorzystnych zmian w postrzeganiu Banku spowodowanych czynnikami zewnętrznymi,
- **ryzyko rezydualne** – ryzyko związane z wystąpieniem straty w przypadku niewykonania zobowiązania, wynikającej z mniejszej kwoty odzysku od oczekiwanej przy uwzględnieniu ustanowionych zabezpieczeń,
- **ryzyko rozliczenia/dostawy** – ryzyko wynikające z nierozliczenia po ustalonych datach rozliczenia / dostawy instrumentów dłużnych, instrumentów kapitałowych, walut obcych i towarów (z wyjątkiem transakcji odkupu i transakcji udzielania lub zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów). Ryzyko dotyczy transakcji, w których instrumentem bazowym są waluty obce, tj. FX swap i FX forward. Bank, dodatkowo monitoruje ryzyko rozliczenia / dostawy dla transakcji IRS,
- **ryzyko rynkowe w księdze handlowej** – ryzyko niekorzystnej zmiany wartości bieżącej instrumentów finansowych w księdze handlowej, a tym samym wyniku finansowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. na skutek zmian czynników rynkowych,
- **ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej** – ryzyko związane z wystąpieniem negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na aktualny i prognozowany wynik finansowy oraz wartość ekonomiczną kapitału własnego,
- **ryzyko systemowe** – ryzyko zakłócenia w funkcjonowaniu systemu finansowego, które może spowodować negatywne konsekwencje dla systemu finansowego i realnej gospodarki. Źródłem ryzyka systemowego mogą być w szczególności tendencje związane z nadmierną dynamiką kredytu bądź zadłużenia i związane z nimi nierównowagi w zakresie cen aktywów, niestabilne modele finansowania, rozkład ryzyka w systemie finansowym, powiązania pomiędzy instytucjami finansowymi, bądź nierównowagi makroekonomiczne i sektorowe,
- **ryzyko zarażenia** – zagrożenie przeniesienia zakłóceń w funkcjonowaniu rynku lub uczestnika rynku finansowego na inny rynek lub innego uczestnika/uczestników rynku finansowego, w szczególności gdy transmisja zakłóceń jest wyjątkowo silna (ekstremalna) a jej źródłem nie są powszechnie występujące czynniki rynkowe lub uwarunkowania ekonomiczne,

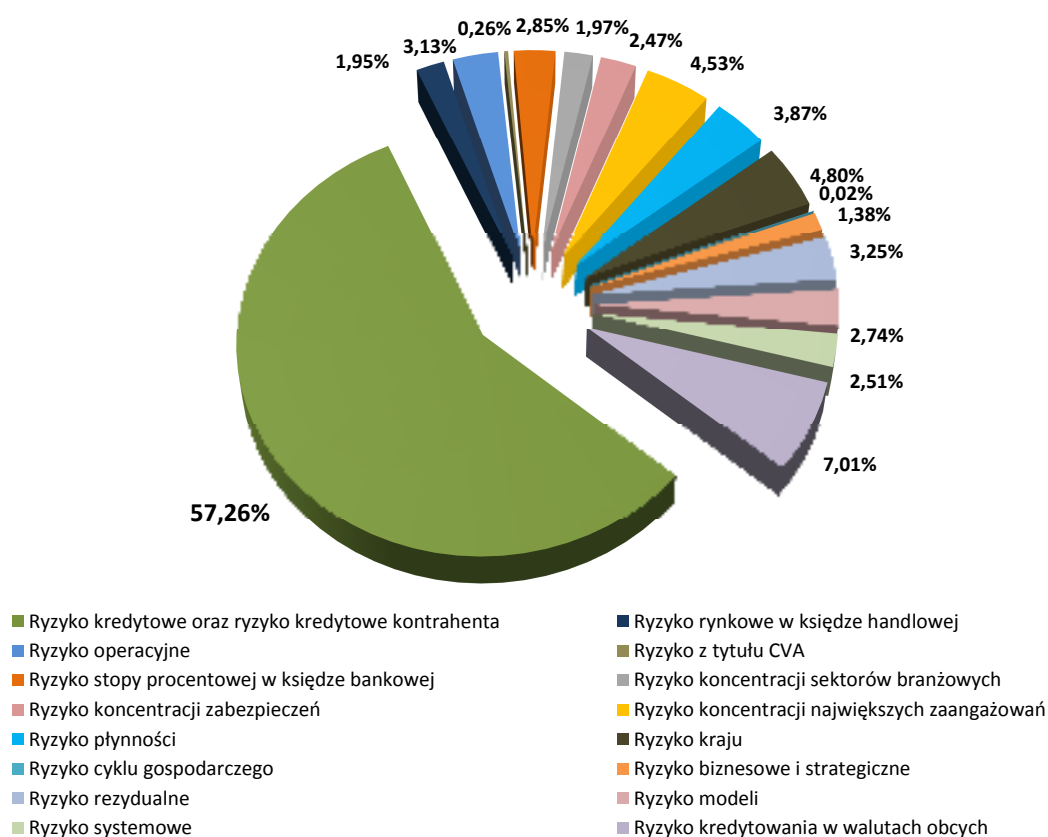
- **ryzyko z tytułu korekty wyceny kredytowej (CVA)** – oznacza korektę portfela transakcji z kontrahentem do poziomu średniej wartości rynkowej. Korekta ta odzwierciedla bieżącą wartość rynkową ryzyka kredytowego kontrahenta wobec instytucji, ale nie odzwierciedla bieżącej wartości rynkowej ryzyka kredytowego instytucji wobec kontrahenta.

Przyjmując kryteria istotności, na dzień 31 grudnia 2016 roku, ryzykami istotnymi były ryzyka z grupy ryzyk stale istotnych oraz dodatkowo: w Banku – ryzyko kraju, ryzyko kredytowania w walutach obcych a w DM BOŚ S.A. – ryzyko rezydualne i ryzyko cyklu gospodarczego.

Poza ryzykami stale istotnymi oraz podlegającymi cyklicznej ocenie istotności Bank identyfikuje w swojej działalności i obserwuje ryzyka nieistotne.

Kapitał wewnętrzny dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł 1 494 858 tys. PLN, a jego struktura przedstawiała się następująco:

Struktura kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyk w działalności Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. wg stanu na 31.12.2016r.

Źródło: Bank

Bank alokuje kapitał wewnętrzny na poszczególne linie (portfele) biznesowe w celu zwiększenia efektywności działalności kredytowej, optymalizacji procesu planowania strategicznego oraz określenia akceptowalnego poziomu ryzyka wyrażonego poziomem alokowanego kapitału. Bank wyznacza i monitoruje wartości ostrzegawcze w zakresie:

- maksymalnych kwot kapitału wewnętrznego przypadających na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- maksymalnych kwot kapitału wewnętrznego przypadających na pokrycie ryzyka związanego z danym portfelem biznesowym.

W Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. dokonywany jest cyklicznie przegląd procesu ICAAP.

Art. 438 b

Rezultaty stosowanego przez Bank wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych przez Nadzór opisanych w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE (na wniosek odpowiedniego właściwego organu)

Stosowna informacja znajduje się w części 6. Bufory kapitałowe

Art. 438 c 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112 Rozporządzenia CRR (w związku ze stosowaniem przez Bank metody standardowej do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II (wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) rozdział 2 (Metoda standardowa) Rozporządzenia CRR)

W zakresie wymogów kapitałowych konsolidacja Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. została przeprowadzona z uwzględnieniem zasad dotyczących konsolidacji ostrożnościowej, zgodnie z zapisami CRR.

W celu wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. stosowana była metoda standardowa, określona w Części Trzeciej Tytuł II Rozdział 2 Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego (8% ekspozycji ważonej ryzykiem) Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. w podziale na klasy aktywów kształtował się następująco:

Tabela 6. Wymogi z tytułu ryzyka kredytowego oraz ryzyka kredytowego kontrahenta w podziale na klasy aktywów na dzień 31 grudnia 2016 roku

w tys. PLN

Kategorie ekspozycji	8% ekspozycji ważonej ryzykiem
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	16
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	34 017
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	1 004
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-
Ekspozycje wobec instytucji	17 857
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	150 591
Ekspozycje detaliczne	59 465
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	559 694
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	218 905
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	6
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-
Pozycje sekurytyzacyjne	-
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	-
Ekspozycje kapitałowe	9 354
Inne pozycje	19 223
Razem	1 070 132

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie COREP na dzień 31 grudnia 2016 roku

Art. 438 d

8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II (Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) rozdział 3 (Metoda wewnętrznych ratingów (IRB)) – 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 147 Rozporządzenia CRR

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie stosowała metody wewnętrznych ratingów.

Art. 438 e

Kwota wymogów w zakresie funduszy własnych obliczona zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c) Rozporządzenia CRR

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. w 2016 roku kalkulowała współczynnik wypłacalności na bazie całkowitego wymogu kapitałowego będącego sumą wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka:

- ryzyka z grupy ryzyka kredytowego i ryzyk okołokredytowych, w tym:
 - ryzyka kredytowego,
 - ryzyka kredytowego kontrahenta,
 - ryzyka rozliczenia i dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie³,
- ryzyka z grupy ryzyka rynkowego, w tym:
 - ryzyka pozycji z tytułu rynkowych instrumentów dłużnych,
 - ryzyka pozycji w instrumentach kapitałowych,
 - ryzyka walutowego,
 - ryzyka cen towarów,
 - ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej (CVA),
- ryzyka operacyjnego.

Wymogi dla poszczególnych ryzyk zostały wyliczone zgodnie z Rozporządzeniem CRR:

- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego obliczano tzw. metodą standardową, określoną w Części Trzeciej Tytuł II Rozdział 1, 2 i 4 Rozporządzenia CRR,
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta obliczano zgodnie z zasadami określonymi w Części Trzeciej Tytuł II Rozdział 6 sekcja 2 art. 274 Rozporządzenia CRR,
- wymóg z tytułu ryzyka pozycji w rynkowych instrumentach dłużnych w tym:
 - a) wymóg z tytułu ryzyka szczególnego instrumentów dłużnych obliczano zgodnie z zasadami określonymi w art. 335 i 336 Rozporządzenia CRR,
 - b) wymóg z tytułu ryzyka ogólnego instrumentów dłużnych obliczono metodą duracji, określoną w art. 340 Rozporządzenia CRR,
- wymóg z tytułu ryzyka pozycji w instrumentach kapitałowych, w tym:
 - a) wymóg z tytułu ryzyka szczególnego instrumentów kapitałowych obliczano zgodnie z art. 342 Rozporządzenia CRR,
 - b) wymóg z tytułu ryzyka ogólnego instrumentów kapitałowych obliczano zgodnie z art. 343 Rozporządzenia CRR,
- wymóg z tytułu ryzyka walutowego obliczano zgodnie z art. 351 i 352 Rozporządzenia CRR,
- wymóg z tytułu ryzyka cen towarów obliczano zgodnie z art. 355-358 oraz 360 Rozporządzenia CRR,

³ Na dzień 31 grudnia 2016 roku ryzyko nie występowało.

- wymóg z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej obliczано zgodnie z art. 384 Rozporządzenia CRR,
- wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego obliczано zgodnie z art. 317-320 Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku całkowity wymóg kapitałowy Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. kształtował się następująco:

Tabela 7. Wymogi kapitałowe z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka na dzień 31 grudnia 2016 roku

w tys. PLN

Wymóg kapitałowy z tytułu	Wartość wymogu
Ryzyka kredytowego oraz ryzyka kredytowego kontrahenta	1 070 132
Ryzyka rozliczenia – dostawy	-
Ryzyka pozycji z tytułu rynkowych instrumentów dłużnych	3 515
Ryzyka pozycji w instrumentach kapitałowych	10 789
Ryzyka walutowego	4 648
Ryzyka cen towarów	10 130
Ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej	3 839
Ryzyka operacyjnego	67 906
Przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	-
Przekroczenia progu koncentracji kapitałowej	-
Inne	-
Razem	1 170 959

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie COREP na dzień 31 grudnia 2016 roku

Art. 438 f

Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego

W celu wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. stosowana była metoda standardowa, określona w art. 317-320 Rozporządzenia CRR.

W metodzie standardowej działalność Banku dzielona jest na osiem linii biznesowych:

(1) bankowość inwestycyjna, (2) działalność dealerska, (3) detaliczna działalność brokerska, (4) bankowość detaliczna, (5) bankowość komercyjna, (6) płatności i rozliczenia, (7) usługi pośrednictwa (agencyjne), (8) zarządzanie aktywami.

Całkowity wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego jest kalkulowany jako suma indywidualnych wymogów kapitałowych z poszczególnych linii biznesowych, uwzględniający współczynnik procentowy przyporządkowany do danej linii biznesowej (z przedziału 12%-18%).

Bank spełnia również dodatkowe warunki stosowania metody standardowej (kryteria jakościowe) określone w Rozporządzeniu CRR, dotyczące posiadania zorganizowanego systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonującego w Banku systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym określono w części 12 (CRR art. 446) niniejszych Informacji.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wymóg kapitałowy dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. z tytułu ryzyka operacyjnego wyniósł 67 906 tys. PLN.

5. EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA (CRR art. 439)

Ryzyko kontrahenta zdefiniowano jako możliwość poniesienia przez Grupę Kapitałową BOŚ S.A. straty finansowej z tytułu niewywiązania się kontrahenta z zobowiązań wobec Grupy. Ryzyko to generowane jest w wyniku nie rozliczenia przez kontrahenta transakcji zawartych przez Grupę Kapitałową BOŚ S.A. na rynku międzybankowym i transakcji pozagiełdowymi instrumentami pochodnymi.

Wyróżnia się:

- ryzyko przedroczliczeniowe – ryzyko upadłości kontrahenta lub wycofania się kontrahenta z kontraktu bądź koszt zastąpienia przepływów finansowych z kontraktów o dodatniej wartości rynkowej w przypadku niewykonania przez kontrahenta zobowiązania,
- ryzyko rozliczeniowe – ryzyko powstające w momencie wymiany strumieni pieniężnych, trwające od chwili dokonania płatności na rzecz kontrahenta do chwili otrzymania świadczenia wzajemnego.

Art. 439 a

Metody stosowane do przypisania kapitału wewnętrznego i limitów kredytowych do ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta

Bank zarządzał ryzykiem kredytowym kontrahenta poprzez wprowadzenie odpowiednich limitów, podlegających monitorowaniu w trybie dziennym. Kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta jest równy regulacyjnemu wymogowi kapitałowemu z tytułu tego ryzyka obliczonemu zgodnie z Częścią Trzecią Tytuł II Rozdział 6 Sekcja 3 art. 274 Rozporządzenia CRR.

Opis limitów kredytowych dla ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta

Rynek międzybankowy

Ryzyko kontrahenta ograniczane było poprzez limity transakcji oraz limity zaangażowania wobec partnerów na rynku międzybankowym odrębnie ustalane dla transakcji depozytowych, dokumentowych oraz dla instrumentów pochodnych dla poszczególnych banków – kontrahentów, przy czym ryzyko przedroczliczeniowe i ryzyko rozliczenia obciążało limity poszczególnych typów transakcji z różną wagą.

Metodologia wyznaczania limitów dla poszczególnych banków – kontrahentów w podziale na banki krajowe, zagraniczne i grupy kapitałowe oparta była na:

- ratingu zewnętrznym nadanym przez uznaną międzynarodową agencję ratingową,
- ocenie sytuacji finansowej banku – kontrahenta (rating wewnętrzny),
- jakościowej ocenie banku – kontrahenta pod względem struktury akcjonariatu, pozycji na rynku, współpracy z BOŚ S.A. i innych kryteriów.

Wysokość limitu uzależniona była od wielkości funduszy własnych banku – kontrahenta i wielkości funduszy własnych BOŚ S.A.

Klienci niebankowi

W przypadku klientów niebankowych ryzyko kontrahenta ograniczane było poprzez limity ustalane oddzielnie na poszczególne rodzaje transakcji pochodnych.

Maksymalna kwota limitu na transakcje pochodne obciążone ryzykiem kredytowym dla klientów korporacyjnych wyznaczana była z uwzględnieniem, m.in.:

- oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta,
- wielkości zagranicznych obrotów handlowych klienta (dla transakcji FX) lub kwoty kredytu podlegającej zabezpieczeniu (w przypadku transakcji IRS),
- potwierdzenia zabezpieczającego charakteru transakcji,
- oceny wpływu ryzyka wynikającego z zawarcia transakcji pochodnych na możliwość spłaty pozostałych zobowiązań klienta,
- terminowości obsługi zobowiązań klienta wobec Banku,
- adekwatnej wagi ryzyka.

Monitorowanie ryzyka kredytowego z tytułu transakcji zawartych w ramach limitu prowadzone było poprzez:

- kwartalne monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, które było prowadzone do dnia rozliczenia ostatniej transakcji zawartej w ramach limitu,
- monitorowanie i raportowanie stanu wykorzystania limitu oraz wyceny zawartych transakcji, które odbywało się z częstotliwością dzienną.

W Banku funkcjonował też tryb umożliwiający zawieszenie lub zniesienie limitu transakcyjnego, który może być stosowany w przypadku wystąpienia zdarzenia, stanowiącego przesłankę do podjęcia powyższych działań.

W Banku w celu oceny wpływu ekstremalnych niekorzystnych zmian czynników rynkowych na zawarte transakcje pochodne z klientami bankowymi jak i niebankowymi przeprowadzane są testy warunków skrajnych uwzględniane w bieżącej ocenie ryzyka kredytowego Klienta.

Art. 439 b *Strategia ustanawiania zabezpieczenia i ustalania rezerw kredytowych*

Bank zawierał transakcje terminowe z klientem niebankowym, w których występowało ryzyko kontrahenta w ramach limitu transakcyjnego lub kaucji. Bank standardowo wymagał od klientów zawierających z Bankiem tego typu transakcje ustanawiania dodatkowego zabezpieczenia w postaci kaucji, w przypadku, gdy wycena negatywna z punktu widzenia klienta przedmiotowych transakcji była wyższa niż limit transakcyjny. Odstępstwa od obowiązku złożenia kaucji dopuszczalne były jedynie w wyjątkowych przypadkach określonych w regulacjach wewnętrznych.

Bank posiada również transakcje terminowe z bankami, od których wymagał zabezpieczeń w ramach umów ramowych, w tym umów CSA (Credit Support Annex).

Bank wprowadził procedurę dotyczącą procesów wymiany zabezpieczeń dla transakcji pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym kontrahenta finansowego oraz w ujęciu dziennym monitorował bieżącą wycenę przedmiotowych transakcji dla poszczególnych kontrahentów i poziomy zabezpieczeń.

Art. 439 c

Zasady dotyczące ekspozycji na ryzyko niekorzystnej korelacji

W przypadku, gdy w ocenie Banku zaistniały okoliczności podwyższające ryzyko transakcji terminowych, Bank miał prawo żądać od klienta uzupełnienia zabezpieczenia lub przyjąć od klienta inne od kaucji zabezpieczenie, gwarantujące bezpieczne dla Banku wykonanie transakcji terminowych.

Art. 439 d

Wpływ wartości zabezpieczenia, jakie musiałby zapewnić Bank przy obniżeniu jego oceny wiarygodności kredytowej

Wartość składanych przez BOŚ S.A. zabezpieczeń zgodnie z zawartymi umowami CSA nie jest uzależniona od oceny jego wiarygodności kredytowej i w związku z tym obniżenie wiarygodności kredytowej BOŚ S.A. nie ma wpływu na wartość wymaganego zabezpieczenia.

Art. 439 e

Wartość godziwa brutto umów

Na koniec roku 2016 Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie stosowała saldowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych jako technik ograniczania ryzyka kredytowego, dlatego wartość godziwa brutto kontraktów równa się wartości netto.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartości godziwe brutto kontraktów w podziale na typy produktów kształtowały się następująco:

Tabela 8. Wartość godziwa brutto kontraktów w podziale na typy produktów wg stanu na 31 grudnia 2016 roku

w tys. PLN

Typ transakcji	Wartość godziwa dodatnia	Wartość godziwa ujemna
FX Swap	3 841	-30 335
FX Forward	7 541	-925
FX Spot	669	-722
Transakcje wymiany stopy procentowej - spekulacyjne	102 616	-87 402
Transakcje wymiany stopy procentowej - zabezpieczające	4 840	-27 406
Kontrakty terminowe na akcje i indeksy giełdowe, kursy walut	119	-175
Kontrakty forward na indeksy giełdowe, kursy walut, towary	515	-157
Kontrakty różnic kursowych CFD	11 614	-2 666
Transakcje forward na obligacje	-	-
Razem	131 755	-149 788

Źródło: Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Art. 439 f

Miary ustalania wartości ekspozycji zgodnie z przyjętą metodą

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. ustala wartości ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych narażonych na ryzyko kontrahenta korzystając z metody wyceny według wartości rynkowej zgodnie z Częścią Trzecią Tytuł II Rozdział 6 Sekcja 3 art. 274 Rozporządzenia CRR. Ekwiwalent bilansowy obliczany jest jako suma kosztu odtworzenia, gdzie przyjmuje się wartość rynkową danej transakcji, gdy jest ona dodatnia oraz przyszłej potencjalnej ekspozycji kredytowej.

Art. 439 g

Wartość referencyjna kredytowych instrumentów pochodnych pełniących funkcję zabezpieczenia oraz rozkład bieżącej ekspozycji kredytowej według typów ekspozycji kredytowej

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie stosowała zabezpieczających kredytowych transakcji pochodnych.

Art. 439 h

Kwoty referencyjne kredytowych transakcji pochodnych

Obowiązek ujawniania nie dotyczy Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.

Art. 439 i

Oszacowanie współczynnika α

Obowiązek ujawniania nie dotyczy Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.

6. BUFORY KAPITAŁOWE (CRR art. 440)

Grupa Kapitałowa dąży do utrzymywania funduszy własnych na poziomie adekwatnym do rozmiarów działalności i generowanego ryzyka. Głównymi miernikami adekwatności kapitałowej są:

- 1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1),
- 2) współczynnik kapitału Tier I (T1),
- 3) łączny współczynnik kapitałowy (TCR),
- 4) relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego,
- 5) wskaźnik dźwigni.

Łączny współczynnik kapitałowy Grupy Kapitałowej skonsolidowanej ostrożnościowo, wg stanu na 31.12.2016 r. wyniósł 14,28%, natomiast współczynnik kapitału Tier I wyniósł 11,37%.

Bank nie posiada kapitału dodatkowego Tier I w związku z czym współczynnik kapitału Tier I (T1) równa się współczynnikowi kapitału podstawowego Tier I (CET1).

Zgodnie z art. 92 Rozporządzeniem CRR minimalny poziom współczynników kapitałowych wynosi:

- 1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1) - 4,5%,
- 2) współczynnik kapitału Tier I (T1) – 6,0%,
- 3) łączny współczynnik kapitałowy (TCR) – 8,0%.

W piśmie skierowanym do Banku w dniu 29 grudnia 2016 roku KNF zaleciła utrzymywanie przez Grupę Kapitałową BOŚ S.A. funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, który został określony na poziomie 0,72 p.p. dla łącznego współczynnika kapitałowego (TCR), 0,54 p.p. dla współczynnika kapitału Tier I i 0,40 p.p. dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych dla współczynników kapitałowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku:

- 1) wskaźnik bufora zabezpieczającego wynosił – 1,25 p.p.,
- 2) wskaźnik bufora antycyklicznego wynosił – 0 p.p.,
- 3) wskaźnik bufora ryzyka systemowego wynosił – 0 p.p.,

- 4) Bank BOŚ S.A. oraz Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie zostały objęte buforem dla instytucji o znaczeniu systemowym.

W konsekwencji, dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. minimalne współczynniki kapitałowe uwzględniające dodatkowy wymóg kapitałowy, bufory kapitałowe oraz rekomendowane poziomy przez KNF wynoszą:

a) $TCR=12+0,72+1,25=13,97\%$

b) $T1=9+0,54+1,25=10,79\%$

7. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO (CRR art. 441)

Obowiązek ujawniania nie dotyczy Banku.

8. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 442)

Art. 442 a-c

*Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości
Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego*

Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

Identyfikacja ekspozycji zagrożonych utratą wartości – tryb postępowania

Czynności związane z identyfikacją i trybem postępowania z ekspozycjami kredytowymi zagrożonymi utratą wartości realizowane były w okresach miesięcznych (przegląd ekspozycji).

Przegląd ekspozycji kredytowych miał na celu:

- identyfikację ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości,
- pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- utworzenie odpisów i rezerw.

Identyfikacja ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości polegała na rozpoznaniu, w odniesieniu do ekspozycji kredytowych Banku, występowania przesłanek utraty wartości, w szczególności takich jak:

- opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekraczające 90 dni, z wyłączeniem ekspozycji kredytowych banków, dla których przyjmuje się opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekraczające 7 dni,
- pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, wyrażające się zaklasyfikowaniem do klasy ratingowej, wskazującej na zagrożenie dla spłaty zadłużenia,
- pogorszenie wskaźników finansowych dotyczących m.in.: płynności klienta oraz możliwości obsługi zadłużenia,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej
- wystąpienie innych zdarzeń, będących równoważnymi z wejściem klienta w stan niewypłacalności, skutkującymi niemożliwością terminowej spłaty zadłużenia.

Dodatkowo w przypadku ekspozycji kredytowych związanych z finansowaniem projektów elektrowni wiatrowych za przesłankę utraty wartości uznaje się fakt występowania deficytu środków pieniężnych w trakcie okresu kredytowania oraz ujemnej wyceny przedsięwzięcia

dla scenariusza potencjalnej restrukturyzacji zadłużenia w modelowanej przez Bank perspektywie do końca okresu finansowania.

Pomiar utraty wartości przeprowadzany był dwiema metodami:

- metodą indywidualną,
- metodą grupową, w tym metodą IBNR, którą zostały objęte ekspozycje bez zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości lub których nie zaklasyfikowano do ekspozycji z utratą wartości po przeprowadzeniu indywidualnego testu na utratę wartości.

Metoda indywidualna pomiaru utraty wartości stosowana była w odniesieniu do ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych spełniających zdefiniowane przez Bank kryteria odnoszące się do wysokości zaangażowania, dla których wystąpiły zdarzenia, które w ocenie Banku, rozpoznawane były jako przesłanka indywidualnej utraty wartości lub ekspozycja nie znajduje się w okresie kwarantanny oraz:

- ekspozycji kredytowych restrukturyzowanych, które na dzień wyceny nie są indywidualnie istotne, jednak w poprzednim okresie wyceniane były metodą indywidualną,
- ekspozycji kredytowych nieistotnych, posiadających nietypowe charakterystyki ryzyka kredytowego.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną oparty jest na wyliczeniu bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej. W przypadku ekspozycji kredytowych związanych z finansowaniem projektów elektrowni wiatrowych bieżąca wartość oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych szacowana jest w oparciu o opracowany model wyceny pozwalający na symulowanie indywidualnych przepływów pieniężnych prawdopodobnych do wygenerowania w ramach realizacji poszczególnych projektów przy zadanych, możliwych do modyfikacji parametrów wyceny.

W przypadku obniżenia wartości bieżącej możliwych do realizacji przepływów pieniężnych, poniżej wartości bilansowej ekspozycji kredytowej tworzony jest odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości odpowiadający przewidywanej stracie kredytowej z tytułu niewywiązania się dłużnika z zobowiązań wobec Banku pomniejszonej o korektę odsetek impairmentowych (IKON - korekta pomniejszająca przychody odsetkowe Banku). W szacowaniu przyszłych przepływów pieniężnych uwzględnia się przepływy z zabezpieczeń.

Grupowa metoda pomiaru utraty wartości stosowana była w odniesieniu do:

- ekspozycji kredytowych indywidualnie nieistotnych,
- ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych, w przypadku których nie rozpoznano utraty wartości w wyniku analizy indywidualnej.

Do pierwszej grupy zaliczone zostały ekspozycje, dla których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości oraz utworzono odpis aktualizujący, jak również ekspozycje, dla których nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości w odniesieniu do pojedynczej ekspozycji, ale utworzono odpis grupowy z tytułu strat zaistniałych lecz niezareportowanych tzw. IBNR. Do grupy drugiej należą ekspozycje, wobec których nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości w wyniku analizy indywidualnej oraz ekspozycje wobec których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości, a dla których indywidualny test na utratę wartości uwzględniający zdyskontowaną wartość przepływów oczekiwanych z zabezpieczeń oraz innych udokumentowanych źródeł spłaty nie wykazał przekroczenia progu materialności straty (równego wysokości odpisu IBNR dla danej ekspozycji kredytowej, który zostałby dla niej utworzony w przypadku braku wystąpienia przesłanek utraty wartości). Dla tej grupy tworzony był odpis IBNR.

Dla celów pomiaru utraty wartości metodą grupową ekspozycje grupowane były według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego. Parametry decydujące o zaklasyfikowaniu należności kredytowych do homogenicznych grup ryzyka odzwierciedlały zdolność dłużnika do spłaty całości zaangażowania zgodnie z warunkami umowy.

Wysokość odpisów dla poszczególnej grupy zależała przede wszystkim od:

- przeciętnego ryzyka wystąpienia braku spłaty zadłużenia przez klienta zaklasyfikowanego do danej grupy (prawdopodobieństwo niewypłacalności – PD),
- szacowanego odzysku w przypadku wystąpienia braku spłaty kredytu (stopy odzysku – RR),
- prawdopodobieństwa powrotu ekspozycji do regularnej obsługi w przypadku zaprzestania obsługi kredytu, określanego dla danej grupy homogenicznej (*cure rate* – CR).

Odwroćenie straty czyli ponowna klasyfikacja kredytu jako bez utraty wartości możliwa jest po wystąpieniu kryterium ustąpienia przesłanki oraz upływie określonego okresu kwarantanny, w którym przesłanka nie jest identyfikowana.

W 2016 roku Bank dokonywał cyklicznego przeglądu metodologii ustalania parametrów wykorzystywanych do pomiaru utraty wartości metodą grupową.

Szczegółowe zasady rozpoznawania ekspozycji zagrożonych utratą wartości oraz pomiaru utraty wartości określone zostały w przepisach wewnętrznych Banku. Dodatkowo, zasady te zostały opisane w „Rocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku” (nota 5.1.1.).

Tabela 9. Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

w tys. PLN		
Kategoria ekspozycji	Kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego	Średnia kwota ekspozycji w 2016 roku (kwartalnie)
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	5 316 310	5 430 859
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	2 095 172	2 223 614
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	3 382	5 101
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	346 972	865 744
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	2 178 286	3 118 497
Ekspozycje detaliczne	1 252 517	1 278 074
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	8 700 672	8 763 094
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	2 789 701	1 731 715
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	50	38
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	-	-
Ekspozycje kapitałowe	103 303	121 256
Inne pozycje	430 759	436 676
RAZEM	23 217 124	23 974 668

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie COREP na dzień 31 grudnia 2016 roku

Art. 442 d

Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Biorąc pod uwagę położenie geograficzne placówek na terenie kraju żadne znaczące różnice w ryzyku nie zostały zidentyfikowane. Z tego powodu Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie dokonała wydzielenia segmentów według podziału geograficznego Polski.

Bank przeprowadza comiesięczny monitoring zaangażowania poszczególnych Centrów Korporacyjnych w poszczególnych branżach.

W przypadku jeśli zaangażowanie w branży i poszczególne Centra Korporacyjne przekroczy przyjęte przez Bank poziomy, Bank może zastosować mechanizmy mające na celu ograniczenie i mitygację zidentyfikowanego ryzyka.

Bank stosuje limity łącznego zaangażowania wobec poszczególnych krajów określające maksymalne zaangażowanie Banku wobec określonego obszaru. Na dzień 31 grudnia 2016 roku nie występował istotny poziom koncentracji geograficznej.

Art. 442 e

Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

W portfelu kredytowym Banku w 2016 roku można stwierdzić wyraźną dominację branż: „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” (15,4%), „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” (11,4%) oraz „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości” (10,5%), charakteryzujących się niskim ryzykiem kredytowym (niski poziom odpisów aktualizujących).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku struktura branżowa portfela kredytowego zaprezentowana została w Tabeli 10:

Tabela 10. Struktura koncentracji zaangażowania w segmenty rynku branżowego na dzień 31 grudnia 2016 roku

w tys. zł

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	Udział % w sumie ogółem
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 227 291	15,4%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1 686 707	11,4%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 524 782	10,5%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	746 591	5,1%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	560 503	3,9%
Produkcja artykułów spożywczych	358 409	2,5%
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	273 448	1,9%
Zakwaterowanie	229 181	1,6%

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.,
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016 roku

Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	154 842	1,1%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	138 412	1,0%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	132 653	0,9%
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	121 695	0,8%
Działalność usługowa związana z wyżywieniem	111 376	0,8%
Opieka zdrowotna	106 654	0,7%
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	101 419	0,7%
Pozostałe branże, w tym:	6 054 386	41,7%
- osoby prywatne	4 718 079	32,5%
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	14 528 349	100,0%

Źródło: Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Art. 442 f

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Wartość bilansową netto kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2016 roku według terminów zapadalności przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela 11. Kredyty i pożyczki netto udzielone klientom wg terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2016 roku

w tys. PLN

Typ klienta/produktu	Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto			
	Do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Ogółem
Osoby fizyczne	437 269	1 027 867	3 020 050	4 485 186
Podmioty niefinansowe	1 846 317	3 012 916	2 836 463	7 695 696
Podmioty finansowe	7 360	8 596	1	15 957
Budżet terenowy i budżet państwa	258 433	942 585	526 823	1 727 841
Kredyty ze środków obcych	11 737	23 958	4 884	40 579
Razem	2 561 116	5 015 922	6 388 221	13 965 259

Źródło: Bank

Art. 442 g

Kwoty ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowanych w podziale na typy kontrahentów

Utratę wartości rozpoznawano w przypadku kredytów i pożyczek, dla których wystąpiło przeterminowanie powyżej 90 dni lub zidentyfikowano indywidualne przesłanki utraty wartości.

Poniżej przedstawiono stany kredytów i pożyczek bez rozpoznanej utraty wartości i z rozpoznaną utratą wartości oraz odpisów aktualizujących na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku:

Tabela 12. Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom oraz utworzone odpisy na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku

w tys. PLN

Wyszczególnienie	31.12.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości, w tym:	11 793 879	13 433 872
Kredyty i pożyczki, które nie są zaległe	11 568 265	13 241 534
Kredyty i pożyczki, które są zaległe	225 614	192 338
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne	1 131 837	249 083
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości	1 602 633	1 042 801
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom (brutto)	14 528 349	14 725 756
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-563 093	-382 207
Pozostałe należności	4	10
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom (netto), w tym:	13 965 260	14 343 559
- klienci	13 965 259	14 343 558
- banki	1	1
Udział kredytów i pożyczek z utratą wartości udzielonych klientom i innym bankom (brutto)	11,0%	7,1%

Źródło: Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Poniżej przedstawiono stan odpisów – w rozbiciu na istotne typy kontrahentów (segmenty) w wartościach brutto:

Tabela 13. Utworzone odpisy na kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom z uwzględnieniem segmentacji na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku

w tys. PLN

Grupa klientów	31.12.2016	31.12.2015
Klienci detaliczni	225 558	188 348
Klienci korporacyjni i sektora finansów publicznych	337 535	191 489
Banki	0	2 370
Razem	563 093	382 207

Źródło: Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Poniżej przedstawiono kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość brutto) na dzień 31 grudnia 2016 roku, w przypadku których wykazano utratę wartości (spełnienie indywidualnych przesłanek utraty wartości) oraz te, dla których utworzono odpis przy zastosowaniu podejścia IBNR:

Tabela 14. Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom oraz utworzone na nie odpisy w podziale na metodę wyceny, utratę wartości oraz segment na dzień 31 grudnia 2016 roku

w tys. PLN

Metoda wyceny	Rozpoznana utrata wartości/bez utraty wartości	Segment	Wartość brutto kredytów	Odpis aktualizujący z tyt. utraty wartości
Indywidualna	posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości	Klienci detaliczni	183 603	85 645
		Klienci korporacyjni i sektora finansów publicznych	1 175 273	281 843
		Banki	-	-
Grupowa	posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości	Klienci detaliczni	228 308	121 251
		Klienci korporacyjni i sektora finansów publicznych	15 449	9 027
		Banki	-	-
	posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne	Klienci detaliczni	11 690	34
		Klienci korporacyjni i sektora finansów publicznych	1 120 147	13 776
		Banki	-	-
	bez przesłanki utraty wartości	Klienci detaliczni	4 417 498	18 628
		Klienci korporacyjni i sektora finansów publicznych	7 376 380	32 889
		Banki	1	-
Razem			14 528 349	563 093

Źródło: Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku oraz inne źródła Banku

Art. 442 h

Kwoty ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowanych – przedstawione oddzielnie, w podziale na istotne obszary geograficzne, obejmujące w miarę możliwości kwoty korekt wartości i rezerw związane z każdym obszarem geograficznym

Biorąc pod uwagę położenie geograficzne placówek na terenie kraju żadne znaczące różnice w ryzyku nie zostały zidentyfikowane. Z tego powodu Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie dokonała wydzielenia segmentów według podziału geograficznego Polski.

Bank przeprowadza comiesięczny monitoring zaangażowania poszczególnych Centrów Korporacyjnych w poszczególnych branżach.

W przypadku jeśli zaangażowanie w branżę i poszczególne Centra Korporacyjne przekroczy przyjęte przez Bank poziomy, Bank może zastosować mechanizmy mające na celu ograniczenie i mitygację zidentyfikowanego ryzyka.

Bank stosuje limity łącznego zaangażowania wobec poszczególnych krajów określające maksymalne zaangażowanie Banku wobec określonego obszaru. Na dzień 31 grudnia 2016 roku nie występował istotny poziom koncentracji geograficznej.

Art. 442 i

Uzgodnienie zmiany stanów odpisów aktualizujących na utratę wartości ekspozycji

Szczegółowe informacje w zakresie zmiany stanów odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek znajdują się w „Rocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku” (nota 13 i 21).

Zmiany odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek, które miały miejsce w 2016 roku kształtowały się następująco:

Tabela 15. Zmiany odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek w 2016 roku

w tys. PLN

	Banki	Kredyty udzielone klientom detalicznym	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	Kredyty udzielone finansom publicznym	Kredyty udzielone pozostałym klientom	Suma końcowa
Stan na początek okresu 01.01.2016	2 370	188 348	191 330	159	-	382 207
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-	158 817	272 354	97	816	432 084
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-	-110 682	-110 136	-121	-600	- 221 539
Kredyty odpisane w ciągu roku jako nieściągalne w tym:	-	-10 942	-18 772	-	-	-29 714
- Kredyty spisane - przeniesione do pozabilansu	-	-	-	-	-	-
- Zbycie wierzytelności funduszom sekurytyzacyjnym	-	-9 858	-15 805	-	-	-25 663
Inne zmniejszenia/zwiększenia	-2 370	17	38	-	2 370	55
Stan na koniec okresu 31.12.2016	0	225 558	334 814	135	2 586	563 093

Źródło:

1. *Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku,*
2. *Bank*

Definicja należności podlegających utracie wartości oraz opis stosowanego podejścia do metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw znajdują się w części 8 „Identyfikacja ekspozycji zagrożonych utratą wartości – tryb postępowania (CRR art. 442 a-c)”.

Art. 442

Korekty o szczególne ryzyko kredytowe i kwoty odzyskane wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku w Banku nie wystąpiły korekty o szczególne ryzyko kredytowe i kwoty odzyskane wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

9. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ (CRR art. 443)

Aktywa uznaje się za obciążone, jeżeli są one przedmiotem zastawu lub jakiegokolwiek umowy mającej na celu ochronę, zabezpieczenie, lub wsparcie jakości kredytowej danej transakcji, z której zakresu nie mogą zostać swobodnie wycofane.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat aktywów obciążonych i nieobciążonych Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.

Tabela 16. Informacje na temat aktywów obciążonych i nieobciążonych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.

w tys. PLN

	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów nieobciążonych	Wartość godziwa aktywów nieobciążonych
Aktywa instytucji sprawozdającej	1 853 697	-	19 001 423	-
Instrumenty udziałowe	-	-	69 076	69 076
Dłużne papiery wartościowe	1 731 404	1 750 504	3 683 591	3 684 370
Pozostałe aktywa	122 293	-	15 248 756	-

Źródło: Bank

10. KORZYSTANIE Z ECAI (ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ) I AGENCJI KREDYTÓW EKSPORTOWYCH (CRR art. 444)

Art. 444 a

Nazwy ECAI (zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej) i agencji kredytów eksportowych

W rachunku wymogów kapitałowych Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. korzysta z ocen wiarygodności kredytowej przyznanych przez instytucje oceny wiarygodności kredytowej zgodnie z postanowieniami Rozporządzenia CRR. Przepisy wewnętrzne Banku Ochrony Środowiska S.A. regulują zasady stosowania ratingów zewnętrznych oraz określają nazwy zewnętrznych instytucji wiarygodności kredytowej, których ratingi mogą być wykorzystane. W 2016 roku w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. wykorzystywała informacje o ratingach zewnętrznych wystawionych przez agencje:

- Moody's Investors Service,
- Standard & Poors Global Ratings,
- Fitch Ratings Limited.

Art. 444 b

Kategorie ekspozycji, do których stosuje się poszczególne ECAI lub agencje kredytów eksportowych

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. stosowała oceny wiarygodności kredytowej nadawane przez zewnętrzne instytucje wiarygodności kredytowej wymienione w części „Nazwy ECAI (zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej) i agencji kredytów eksportowych” (CRR art. 444 a) dla następujących kategorii ekspozycji:

- ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych,
- ekspozycje wobec samorządów regionalnych i władz lokalnych,
- ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego,
- ekspozycje wobec instytucji,
- ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania.

Art. 444 c

Opis procesu stosowanego do przenoszenia oceny kredytowej emitenta i oceny kredytowej emisji do pozycji nieuwzględnionych w portfelu handlowym;

W 2016 roku Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. w ograniczonym zakresie wykorzystywała w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych oceny wiarygodności kredytowej, nadawane przez wymienione w części „Nazwy ECAI (zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej) i agencji kredytów eksportowych (CRR art. 444 a)” agencje ratingowe. Bank w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych wykorzystywał także oceny kredytowe nadane dla instrumentów dłużnych Skarbu Państwa.

Zewnętrzne oceny wiarygodności kredytowej wykorzystywane były do określenia wag ryzyka ekspozycji wobec podmiotów, które posiadały taką ocenę. W przypadku, gdy oceny takiej nie było, wagi ryzyka przypisywane były ekspozycjom zgodnie z postanowieniami Części Trzeciej Tytuł II Rozdział 2, Rozporządzenia CRR.

Nie wykorzystywano ocen kredytowych nadanych dla innych instrumentów dłużnych bądź programów emisji, ponieważ przyjęte zostało założenie, że jeśli istniała taka ocena, to nie generowała niższej wagi ryzyka niż ta, która wynikała z oceny nadanej konkretnemu podmiotowi.

Art. 444 d

Przyporządkowanie ratingu zewnętrznego każdej z wyznaczonych ECAI lub agencji kredytów eksportowych do stopni jakości kredytowej określonych w części trzeciej tytuł II rozdział 2, uwzględniając fakt, iż ujawnienie tych informacji nie jest konieczne, jeśli instytucja stosuje standardowy system przyporządkowywania ocen, opublikowany przez EUNB;

Poniżej wskazano na przyporządkowanie ratingów zewnętrznych przyznanych przez agencje wykorzystywane przez Grupę Kapitałową BOŚ S.A.:

- Moody's Investors Service,
- Standard & Poors Global Ratings,
- Fitch Ratings Limited.

Tabela 17. Przyporządkowanie ratingu zewnętrznego do stopni jakości kredytowej określonych w Części Trzeciej Tytuł II (Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) Rozdział 2 (Metoda standardowa) Rozporządzenia CRR

Fitch Ratings Limited		Moody's Investor Services		Standard & Poor's Rating Services	
Rating zewnętrzny	Stopień jakości kredytowej	Rating zewnętrzny	Stopień jakości kredytowej	Rating zewnętrzny	Stopień jakości kredytowej
AAA	1	Aaa	1	AAA	1
AA+	1	Aa1	1	AA+	1
AA	1	Aa2	1	AA	1
AA-	1	Aa3	1	AA-	1
A+	2	A1	2	A+	2
A	2	A2	2	A	2
A-	2	A3	2	A-	2
BBB+	3	Baa1	3	BBB+	3
BBB	3	Baa2	3	BBB	3
BBB-	3	Baa3	3	BBB-	3
BB+	4	Ba1	4	BB+	4
BB	4	Ba2	4	BB	4
BB-	4	Ba3	4	BB-	4
B+	5	B1	5	B+	5
B	5	B2	5	B	5
B-	5	B3	5	B-	5
CCC	6	Caa1	6	CCC+	6

CC	6	Caa2	6	CCC	6
C	6	Caa3	6	CCC-	6
D/RD	6	Ca	6	CC	6
		C	6	C	6
				D	6
				NR	6

Źródło: Bank

Art. 444 e

Wartość ekspozycji oraz wartość ekspozycji po ograniczeniu ryzyka kredytowego związane z każdym stopniem jakości kredytowej, a także kwoty pomniejszające fundusze własne

Poniżej znajduje się zestawienie prezentujące całkowitą wartość ekspozycji, wartość ekspozycji po uwzględnieniu ograniczenia ryzyka kredytowego oraz wartość korekt i rezerw w podziale na stopnie jakości kredytowej na dzień 31 grudnia 2016 roku:

Tabela 18. Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem oraz wartość ekspozycji po ograniczeniu ryzyka kredytowego związane z każdym stopniem jakości kredytowej określonym w Części Trzeciej Tytuł II (Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) Rozdział 2 (Metoda standardowa), Rozporządzenia CRR na dzień 31 grudnia 2016 roku

w tys. PLN

Stopień jakości kredytowej	Ekspozycje przed zastosowaniem metod ograniczania ryzyka kredytowego	Ekspozycje po uwzględnieniu metod ograniczania ryzyka kredytowego	Korekty wartości oraz rezerwy
1	52 769	52 769	0
2	325 307	324 945	258
3	24 659	24 659	0
4	50 215	50 215	0

Źródło: Bank

11. EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE (CRR art. 445)

Art. 445 a

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych obliczonego zgodnie z przepisami art. 92 ust. 3 lit. b) i c) Rozporządzenia CRR dla każdego rodzaju ryzyka na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi odpowiednio:

Tabela 19. Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego na dzień 31 grudnia 2016 roku

w tys. PLN

Wymóg kapitałowy z tytułu	Wartość wymogu
Ryzyka pozycji z tytułu rynkowych instrumentów dłużnych	3 515
Ryzyka pozycji w instrumentach kapitałowych	10 789
Ryzyka walutowego	4 648
Ryzyka cen towarów	10 130
Inne	-
Razem	29 082

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie COREP na dzień 31 grudnia 2016 roku

Art. 445 b

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu szczególnego ryzyka stopy procentowej związanego z pozycjami sekurytyzacyjnymi

Bank nie posiada pozycji sekurytyzacyjnych.

12. RYZYKO OPERACYJNE (CRR art. 446)

Art. 446 a-b

*Metody oceny wymogu w zakresie funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego
Sposób podejścia Banku do zarządzania ryzykiem operacyjnym*

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Główne założenia w zakresie podejścia Banku do zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz podział kompetencji w tym obszarze określa „Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Ochrony Środowiska S.A.” przyjęta Uchwałą Rady Nadzorczej Banku.

Bank stosuje model zarządzania ryzykiem operacyjnym, w którym odpowiedzialność za bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym spoczywa na wszystkich pracownikach Banku, a w szczególności na dyrektorach komórek organizacyjnych/biur Centrali oraz Oddziałów Banku - zgodnie z zakresem odpowiedzialności i zadań.

Bank określa podstawowe limity na ryzyko operacyjne, w tym w szczególności limit tolerancji oraz apetytu na ryzyko operacyjne w skali całego Banku, a także docelowy profil ryzyka operacyjnego. Stopień wykorzystania przyjętych limitów tolerancji i apetytu na ryzyko operacyjne kontrolowany jest poprzez monitorowanie wielkości ponoszonych strat z tytułu zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym wyodrębnia się systemowe oraz bieżące zarządzania tym ryzykiem.

Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na tworzeniu przepisów wewnętrznych, procedur i rozwiązań związanych z ryzykiem operacyjnym, m.in. w zakresie zasobów ludzkich, organizacji Banku, zarządzania procesami, systemów teleinformatycznych, bezpieczeństwa, procesów obsługi klientów, rachunkowości, bankowości elektronicznej i kart płatniczych, zlecenia usług podmiotom zewnętrznym, zarządzania modelami.

Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na zapobieganiu zdarzeniom ryzyka operacyjnego powstającym m.in. przy sprzedaży produktów, w procesach wewnętrznych oraz systemach, podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zdarzeń ryzyka operacyjnego, likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz bieżącym rejestrowaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego.

Bank gromadzi informacje o istotnych zdarzeniach ryzyka operacyjnego w bazie danych zdarzeń ryzyka operacyjnego, posługując się w tym celu dedykowaną aplikacją informatyczną.

Gromadzone informacje wykorzystywane są do:

- bieżącego monitorowania poziomu ryzyka operacyjnego,
- monitorowania działań jednostek i komórek organizacyjnych związanych z zaistniałymi zdarzeniami,
- pomiaru lub szacowania strat z tytułu ryzyka operacyjnego,

- generowania raportów dotyczących zaistniałych zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, w tym raportów na potrzeby instytucji zewnętrznych.

Informacje z zakresu ryzyka operacyjnego, obejmujące w szczególności poziom i profil ryzyka operacyjnego, poziom wykorzystania limitów na ryzyko operacyjne oraz wielkość strat z tytułu zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego, są częścią okresowej sprawozdawczości zarządczej.

Bank analizuje informacje na temat ryzyka operacyjnego w ramach Grupy Kapitałowej BOŚ S.A., dokonuje oceny istotności podmiotów zależnych pod kątem generowania ryzyka operacyjnego, opiniuje przepisy wewnętrzne podmiotów zależnych w tym obszarze oraz przekazuje podmiotom rekomendacje działań w zakresie systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Pomiar ryzyka operacyjnego

Pomiar poziomu ryzyka operacyjnego ma na celu określenie ekspozycji na ryzyko operacyjne. Pomiar dokonywany jest z wykorzystaniem metod ilościowych, jakościowych oraz mieszanych, i dotyczy m.in:

- obliczania wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne wg. metody standardowej,
- szacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne w oparciu o model wewnętrzny bazujący na uproszczonej metodzie zaawansowanego pomiaru z wykorzystaniem podejścia Loss Distribution Approach (LDA),
- obliczania i monitorowania kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- przeglądu ryzyka operacyjnego (samoocena potencjalnego ryzyka operacyjnego),
- testów warunków skrajnych.

Ocena poziomu ryzyka operacyjnego dokonywana jest w odniesieniu do:

- zdarzeń ryzyka operacyjnego gromadzonych w bazie zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- podejmowanych działań operacyjnych,
- przeglądu ryzyka operacyjnego,
- procesów i aplikacji informatycznych w Banku,
- wyników audytu wewnętrznego i kontroli wewnętrznej,
- bieżącej i planowanej działalności całego Banku,
- otoczenia zewnętrznego Banku.

Art. 446 b (i)

Wielkość strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w 2016 roku

Suma strat brutto z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poniesionych w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. w 2016 roku nie uwzględniających pomniejszych o wartości odzyskane bezpośrednio oraz z tytułu mechanizmu transferu ryzyka, wyniosła 3.215 tys. PLN:

Tabela 20. Straty brutto z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poniesione w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. w 2016 roku

		w tys. PLN
Rodzaj zdarzenia	Kategoria zdarzenia	Kwota straty brutto
Oszustwa wewnętrzne	Kradzież i oszustwo	169
	Działania nieuprawnione	11
Oszustwa zewnętrzne	Kradzież i oszustwo	1 008
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	870
	Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	12
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia	10

Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	830
Zakłócenia działalności gospodarczej i awarie systemów	Systemy	141
Zasady dotyczące zatrudniania oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	Stosunki pracownicze	164
Razem		3 215

Źródło: Bank

Do najistotniejszych zdarzeń ryzyka operacyjnego pod względem strat finansowych w 2016 roku w Banku należały oszustwa zewnętrzne polegające na wyłudzeniu produktów kredytowych przez klientów, pozwy sądowe klientów o odszkodowania (koszty utworzonych rezerw), niedobory kasowe (straty szybko odzyskane) oraz straty z tytułu błędów ludzkich i nieprawidłowej realizacji transakcji.

W przypadku zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego podejmowano adekwatne do zaistniałego ryzyka działania mitygujące służące wyjaśnieniu przyczyn i minimalizacji strat w przyszłości.

Art. 446 b (ii)

Działania zarządcze oraz zasady ograniczania ryzyka operacyjnego

Bank przy realizacji wszystkich działań dąży do optymalizacji ryzyka operacyjnego. Priorytetem działań zarządczych w obszarze ryzyka operacyjnego jest monitorowanie tych procesów, w których ekspozycja na ryzyko operacyjne wynikająca z wyznaczonego profilu na ryzyko operacyjne jest największa.

W celu ograniczania ekspozycji na ryzyko operacyjne Bank stosuje m.in. następujące instrumenty (mechanizmy, metody, techniki i narzędzia):

- organizacja pracy zapewniająca ograniczenie powstania ryzyka operacyjnego poprzez, m.in. rozdzielenie funkcji wykonawczych od kontrolnych, ustalenie limitów w zakresie podejmowania decyzji lub dokonywania operacji w Banku, zarządzanie prawami dostępu do pomieszczeń i systemów w celu ograniczenia możliwości dokonywania działań przez nieuprawnione osoby,
- kontrola wewnętrzna,
- strategiczne limity wewnętrzne na ryzyko operacyjne tj. limit tolerancji i apetytu,
- polityka kadrowa,
- okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego oparte o proces samooceny,
- mapy ryzyka budowane w celu identyfikacji źródeł występowania potencjalnych zagrożeń oraz dokonania oceny poziomu ryzyka z tego tytułu,
- testy warunków skrajnych z tytułu ryzyka operacyjnego,
- wartości progowe kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- klauzule w zawieranych umowach z podmiotami zewnętrznymi, ograniczające ryzyko operacyjne,
- ubezpieczenie mienia bankowego w wyspecjalizowanych firmach,
- dokumentowanie stosowanych w Banku rozwiązań metodycznych, procesowych, organizacyjnych i informatycznych,
- automatyzacja czynności w wyniku zastosowania rozwiązań informatycznych, oraz zwiększenie jakości działań poprzez wykorzystywanie specjalistycznego oprogramowania,

- plany ciągłości działania i plany awaryjne opracowywane dla krytycznych procesów biznesowych Banku,
- analiza adekwatności obliczonych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego, do rzeczywiście ponoszonego ryzyka operacyjnego przez Bank,
- szkolenia wewnętrzne dla pracowników Banku mające na celu uświadomienie i zrozumienie roli, wpływu oraz sposobów postępowania w zakresie ryzyka operacyjnego.

Działania zarządcze ryzyka operacyjnego w poszczególnych podmiotach zależnych uwzględniają specyfikę i skalę działalności oraz istotność tych podmiotów pod kątem generowania ryzyka operacyjnego. W 2016 roku istotny wpływ na profil ryzyka operacyjnego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. miał jeden podmiot zależny – Dom Maklerski BOŚ S.A. Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej BOŚ S.A., ze względu na ich profil oraz skalę działania, nie generują istotnego ryzyka operacyjnego w Grupie.

Art. 446 b (iii)

Informacje o najpoważniejszych, zdaniem Banku, zdarzeniach ryzyka operacyjnego jakie wystąpiły w danym roku

W roku 2016 w Banku nie wystąpiły poważne zdarzenia ryzyka operacyjnego (tj. nie zanotowano zdarzeń, których zaistnienie zagrażałoby bezpiecznemu funkcjonowaniu organizacji).

13. EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM (CRR art. 447)

Ekspozycje kapitałowe Banku można podzielić ze względu na cel nabycia na następujące grupy:

1. akcje/udziały zakupione ze względów strategicznych:
 - a) akcje w jednostkach zależnych,
 - b) akcje i udziały zaklasyfikowane do portfela dostępnego do sprzedaży,
2. akcje/udziały zakupione w celu osiągnięcia zysków kapitałowych zaklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu.

Art. 447 a

Akcje/udziały zakupione ze względów strategicznych

Akcje w jednostkach zależnych - akcje w jednostce zależnej wykazywane są według kosztu historycznego.

Tabela 21. Akcje w jednostkach zależnych

	w tys. PLN	
Wyszczególnienie	31.12.2016	31.12.2015
Akcje w jednostkach zależnych	76 119	87 812

Źródło: Bank

Akcje i udziały zaklasyfikowane do portfela dostępnego do sprzedaży - akcje znajdujące się w portfelu dostępnym do sprzedaży wyceniane były według wartości godziwej. W przypadku spółek notowanych na rynkach regulowanych, wartość godziwą stanowiła cena rynkowa (kurs notowań akcji). W przypadku spółek nienotowanych na rynkach regulowanych – przybliżoną wartość godziwą stanowiła wartość księgowa akcji. Skutki wyceny do wartości godziwej odnoszone były na kapitał z aktualizacji wyceny. Zyski i straty z tytułu zmiany

wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży były odnoszone na kapitał z aktualizacji wyceny i prezentowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów Banku jako pozostałe całkowite dochody do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych z bilansu lub utraty jego wartości – wówczas łączna kwota zysków i strat ujmowanych dotychczas w sprawozdaniu z całkowitych dochodów wykazywana była w rachunku zysków i strat Banku w pozycji wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych lub w pozycji wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości.

Jeżeli istnieją przesłanki utraty wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączna strata – ustalona jako różnica pomiędzy kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą, pomniejszona o utratę wartości danego składnika aktywów uprzednio wykazaną w rachunku zysków i strat – zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i wykazana w rachunku zysków i strat.

Tabela 22. Akcje i udziały zaklasyfikowane do portfela dostępnego do sprzedaży

w tys. PLN

Wyszczególnienie	31.12.2016	31.12.2015
Akcje i udziały zaklasyfikowane do portfela dostępnego do sprzedaży	58 008	57 999

Źródło: Bank

Art. 447 b

Akcje/udziały zakupione w celu osiągnięcia zysków kapitałowych zaklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu

Kategoria ta obejmuje aktywa finansowe przeznaczone do obrotu. Zyski i straty z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat odnoszone są na wynik działalności handlowej. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie.

Art. 447 c

Rodzaje, charakter i kwoty ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych

Tabela 23. Kapitałowe papiery wartościowe na dzień 31 grudnia 2016 roku

w tys. PLN

Rodzaj i charakter ekspozycji	Notowane na giełdzie	Inne ekspozycje (nienotowane na giełdzie)	Razem
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22 830	35 178	58 008
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	-	-
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	-	-	-
RAZEM	22 830	35 178	58 008

Źródło: Bank

Art. 447 d

Zrealizowane zyski lub straty ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w danym okresie

W 2016 roku, zarówno w Banku jak i spółkach zależnych, nie było zrealizowanych zysków lub strat ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w zakresie ekspozycji kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym.

Art. 447 e

Kwota ogółem niezrealizowanych zysków i strat, łączne niezrealizowane zyski i straty z przeszacowania oraz inne pozycje o podobnym charakterze zaliczane do funduszy podstawowych lub uzupełniających

Na dzień 31 grudnia 2016 roku niezrealizowane zyski z instrumentów kapitałowych zaliczonych do kapitału z aktualizacji wyceny wyniosły 2 124 tys. PLN, natomiast niezrealizowane straty wyniosły 13 tys. PLN.

14. EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCIOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM (CRR art. 448)

Art. 448 a

Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia (w tym założenia dotyczące przedterminowej spłaty kredytów i zachowania depozytów o nieustalonym terminie wymagalności) oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej

W Banku i w Grupie ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmiany stóp procentowych na aktualny i prognozowany wynik finansowy lub wartość ekonomiczną kapitału własnego. Zgodnie z przyjętą w Banku definicją, księga bankowa obejmuje te pozycje bilansowe i pozabilansowe, które nie zostały zakwalifikowane do księgi handlowej, w tym w szczególności: kredyty, depozyty oraz papiery wartościowe znajdujące się w portfelu inwestycyjnym Banku. Do pozycji narażonych na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej zalicza się wszystkie odsetkowe pozycje bilansowe i pozabilansowe, nieujmowane w księdze handlowej.

Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej obejmuje cztery podstawowe rodzaje: ryzyko przeszacowania, ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz ryzyko krzywej dochodowości. Bank dokonuje pomiaru każdego z wyżej wymienionych ryzyk. Pomiar dokonywany jest w oparciu o harmonogramy przepływów kapitałowych oraz przeszacowań wynikające z umów podpisanych z kontrahentami. Dla produktów o nieokreślonych terminach wymagalności/zapadalności, do których zalicza się m.in. środki na rachunkach bieżących oraz oszczędnościowych, określone zostały tzw. portfele replikacyjne odzwierciedlające prawdopodobne terminy przepływów kapitałowych. Ponadto, w pomiarze uwzględniane są potencjalne zachowania klientów takie jak przedpłaty kredytów oraz zerwania depozytów.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej odbywa się z częstotliwością miesięczną.

Art. 448 b

Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosownego wskaźnika używanego przez kierownictwo Banku i do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych

Bank dokonuje analizy wpływu zmian stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego (WEK), a także na wynik odsetkowy (WO) Banku, bada ekspozycję Banku na ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz krzywej dochodowości oraz przeprowadza testy warunków skrajnych (stress-test).

Wpływ zmiany stóp procentowych na wynik odsetkowy (zmiany o ± 100 p.b.) oraz na wartość ekonomiczną kapitału (zmiany o ± 200 p.b.) zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 24. Wpływ zmiany stóp procentowych na wynik odsetkowy (zmiany o ± 100 p.b.) oraz na wartość ekonomiczną kapitału (zmiany o ± 200 p.b.)

w tys. PLN

	WEK		WO	
	- 200 p.b.	+ 200 p.b.	- 100 p.b.	+ 100 p.b.
31.12.2016	-42 584	-23 709	-54 563	36 939
31.12.2015*	-65 948	-18 497	-42 048	27 495
Zmiana	23 364	-5 212	-12 515	9 444

Źródło: Bank

** w związku z aktualizacją metodologii wyznaczania miar w marcu 2016 r. (przede wszystkim w zakresie uwzględniania ujemnych stóp procentowych) dane na 31.12.2015 r. zostały sprowadzone do porównywalności i zaprezentowane zostały wg nowej metodologii.*

Zarówno na koniec 2015 r. jak i na koniec 2016 r. powyższe miary znajdowały się w ramach limitów/wartości ostrzegawczych.

Asymetryczny wpływ zmian stóp procentowych na WO i WEK wynika z charakterystyki oprocentowania poszczególnych pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w tym m.in. ograniczenia wzrostu oprocentowania kredytów (do 2-krotności stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego, powiększonej o 7 punktów procentowych) oraz ograniczenia spadku poszczególnych źródeł finansowania do poziomu 0, przy ujemnych rynkowych stopach procentowych.

Zarówno na koniec 2015 roku jak i na koniec 2016 roku ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz ryzyko krzywej dochodowości znajdowały się na bezpiecznym poziomie.

Wyniki analizy stress-testowej wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku pokazują, że przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji Banku w instrumentach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej, działalność w portfelu bankowym utrzymywała się na bezpiecznym poziomie.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku uwzględnia się ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest stale istotne z uwagi na charakter działalności Banku oraz strukturę portfela papierów wartościowych. Kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest tworzony na poziomie negatywnej zmiany wartości ekonomicznej kapitału własnego na skutek zmiany stóp procentowych o ± 200 p.b., tzn. na poziomie Δ WEK. Na dzień 31 grudnia 2016 roku ryzyko to było istotne i Bank z tytułu tego ryzyka utworzył kapitał wewnętrzny w wysokości 42,6 mln PLN (na dzień 31 grudnia 2015 roku ryzyko to było oceniane jako istotne, Bank utworzył kapitał wewnętrzny w wysokości 52,5 mln PLN).

15. EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE (CRR art. 449)

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie posiadała ekspozycji sekurytyzacyjnych.

16. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ (CRR art. 450)

Art. 450 a

Proces ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń

Kierując się ostrożnym i stabilnym zarządzaniem ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro Banku Ochrony Środowiska S.A i interes akcjonariuszy oraz mając na względzie przepisy Uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru

Finansowego z dnia 4 października 2011 roku, Bank wprowadził Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. Polityka ta ma na celu wspieranie realizacji strategii oraz długoterminowych interesów Banku oraz przyczynia się do prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem.

W procesie wdrażania Uchwały nr 258/2011 KNF Bank korzystał z usług konsultanta zewnętrznego, firmy doradczej Deloitte Advisory Sp. z o.o.

W procesie aktualizacji związanej z dostosowaniem zapisów Polityki do:

- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającej dyrektywę 2002/87/WE i uchylającej dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE, a także
- Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) Nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 roku uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych

w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji, Bank korzystał ze wsparcia firmy doradczej PwC.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń w zaktualizowanej formie obowiązuje od 2015 roku.

W proces ustalania i aktualizacji polityki zmiennych składników wynagrodzeń zaangażowani byli:

Rada Nadzorcza, która:

- powołała spośród swoich członków Komitet ds. wynagrodzeń, w 3-osobowym składzie,
- zatwierdziła Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.,
- zatwierdziła Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A.,
- podejmuje decyzje o przyznaniu, zmniejszeniu lub wstrzymaniu wypłaty wynagrodzenia zmiennego członkom Zarządu,
- zapoznaje się z corocznym raportem z przeglądu wdrożenia Polityki zmiennych składników wynagrodzeń, dokonywanego przez Departament Audytu Wewnętrznego.

Komitet ds. wynagrodzeń, który:

- opiniuje Politykę zmiennych składników wynagrodzeń w Banku oraz Grupie Kapitałowej BOŚ S.A., opiniuje Listę zidentyfikowanych stanowisk kierowniczych oraz jej coroczną aktualizację,
- projektuje wynagrodzenia członków Zarządu, w tym wysokość i składniki wynagrodzenia zmiennego, czynniki kształtujące wynagrodzenia zmienne i kryteria oceny wyników pracy oraz rekomenduje je Radzie Nadzorczej,
- opiniuje i monitoruje wynagrodzenie zmienne osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

W 2016 Komitet ds. Wynagrodzeń pracował w następującym składzie:

W okresie od 1 stycznia do 15 lutego 2016 roku:

Ryszard Ochwat - Przewodniczący Komitetu,
Jacek Ciepluch - Członek Komitetu,
Józef Koziół - Członek Komitetu.

W okresie 15 lutego do 29 marca 2016 roku:

Piotr Sadownik – Przewodniczący Komitetu,
Anna Milewska – Wiceprzewodnicząca Komitetu (do 17 marca 2016 roku),
Marian Szołucha – Członek Komitetu.

W okresie od 29 marca do 23 czerwca 2016 roku:

Piotr Sadownik - Przewodniczący Komitetu,
Oskar Kowalewski – Wiceprzewodniczący Komitetu,
Marian Szołucha - Członek Komitetu.

W okresie od 23 czerwca do 12 lipca 2016 roku:

Piotr Sadownik - Przewodniczący Komitetu,
Oskar Kowalewski - Wiceprzewodniczący Komitetu.

W okresie od 12 lipca 2016 r. do 31.12.2016 roku:

Piotr Sadownik - Przewodniczący Komitetu,
Oskar Kowalewski - Wiceprzewodniczący Komitetu,
Janina Goss – Członek Komitetu.

Zarząd, który:

- opracował i uchwalił Politykę zmiennych składników wynagrodzeń w Banku i w Grupie Kapitałowej oraz dba o jej aktualizację,
- prowadzi Listę zidentyfikowanych stanowisk kierowniczych oraz dokonuje corocznej aktualizacji Listy,
- odpowiada za wdrożenie zasad Polityki zmiennych składników wynagrodzeń,
- podejmuje decyzje o przyznaniu, zmniejszeniu lub wstrzymaniu wypłaty wynagrodzenia zmiennego w odniesieniu do podległych osób zajmujących zidentyfikowane stanowiska kierownicze, po zasięgnięciu opinii Komitetu ds. wynagrodzeń.

Departament Kadr i Szkolenia, który:

- dba o prawidłowy przebieg procesów i operacji związanych z wdrożeniem i funkcjonowaniem Polityki zmiennych składników wynagrodzeń,
- prowadzi sekretariat Komitetu ds. wynagrodzeń.

Wdrożenie Polityki zmiennych składników wynagrodzeń podlegało przeglądowi dokonanemu przez komórkę audytu wewnętrznego. Raport z przeglądu został przedstawiony Zarządowi, Komitetowi Audytu Wewnętrznego, Komitetowi ds. wynagrodzeń i Radzie Nadzorczej Banku.

Bank objął spółki zależne Polityką zmiennych składników wynagrodzeń, za wyjątkiem Domu Maklerskiego Banku Ochrony Środowiska S.A., który wprowadził politykę zmiennych składników wynagrodzeń na podstawie i zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Finansów⁴ i podlega przeglądowi przez audyt wewnętrzny tego podmiotu.

Art. 450 b

Powiązanie między wynagrodzeniem a wynikami

W przypadku wynagrodzeń zmiennych zależnych od wyników, podstawą do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia jest ocena efektów pracy danej osoby zajmującej stanowisko kierownicze, wyników linii biznesowej/komórki organizacyjnej w obszarze

⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 grudnia 2011 roku w sprawie zasad ustalania przez dom maklerski polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze.

odpowiedzialności tej osoby i wyników Banku. Przez wyniki rozumie się: założone w strategii i/lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne (w tym niefinansowe).

Dyrektorzy komórki audytu wewnętrznego, komórki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie innymi ryzykami, komórki odpowiedzialnej za bezpieczeństwo, są wynagradzani w zakresie wynagrodzenia zmiennego za realizację zadań wynikających z pełnionych przez nich funkcji; wynagrodzenie zmienne tych osób nie jest uzależnione od wyników gospodarczych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności.

Premia dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w pionach biznesowych jest zależna od wyników zarządczych tych pionów. Na potrzeby wyznaczania wyniku zarządczego w ramach systemu wewnętrznych stawek transferowych uwzględniany jest koszt ryzyka płynności poprzez ustalanie dodatkowej stawki finansowania, a koszt ryzyka kredytowego poprzez budżetowanie kosztów dotworzenia rezerw z tytułu utraty wartości aktywów i ich uwzględnianie w siatce celów systemu motywacyjnego (do decyzji biznesowych). Koszty kapitału, płynności i ryzyka są uwzględniane przy zawieraniu transakcji, w bieżącej działalności, w kalkulowanej marży.

W 2016 roku Bank dokonał modyfikacji kryteriów stosowanych przy pomiarze wyników finansowych poprzez uwzględnienie korekty o ryzyko w perspektywie długoterminowej w postaci wprowadzonego wskaźnika finansowego - rentowności aktywów ważonych ryzykiem zarówno na poziomie Banku jak i pionów biznesowych.

Art. 450 c

Najważniejsze informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń określa zasady ustalania i wypłaty wynagrodzenia zmiennego, czynniki kształtujące wynagrodzenia stałe i zmienne, zasady dokonywania oceny pracy oraz wskazuje na metodologię wyłaniania osób zajmujących stanowiska kierownicze.

Stale składniki wynagrodzenia, w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, odzwierciedlają wymagane na danym stanowisku kompetencje, złożoność pracy, zakres odpowiedzialności i doświadczenie zawodowe oraz praktykę stosowaną w sektorze bankowym na lokalnym rynku pracy. Stanowią one na tyle dużą część wynagrodzenia łącznego, że umożliwia to prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie w ogóle zmiennych składników wynagrodzenia.

Przez zmienne składniki wynagrodzeń w Banku rozumie się:

- 1) premie,
- 2) prowizje,
- 3) nagrody,
- 4) długookresowe programy motywacyjne,
- 5) inne składniki wynagrodzeń, jeśli nie są wypłacane miesięcznie lub ich wysokość zależy od wyników finansowych Banku, linii biznesowej/wyników komórki organizacyjnej (placówki), w której zatrudniony jest pracownik lub indywidualnych wyników pracownika.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń zakłada m.in.:

- wypłatę co najmniej 50% ustalonego wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska S.A. Przez akcje rozumie się:
 - akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, których wartość ustala się jako średnią cenę

- ważoną akcji Banku w obrotach sesyjnych na GPW w okresie od 1 grudnia roku poprzedzającego rok przyznania premii do 31 stycznia roku, w którym następuje przyznanie premii,
- akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
 - odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, przy czym co najmniej 50% każdej transzy jest wypłacane w akcjach Banku, a pozostała część w gotówce;
 - ocenę wyników obejmującą okres 3 lat tak, aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.

Na koniec 2016 roku na Listę osób zajmujących zidentyfikowane stanowiska kierownicze w Banku było wpisanych 18 stanowisk⁵. W związku z fluktuacją oraz zmianami organizacyjnymi, w trakcie roku, listą stanowisk kierowniczych objęto w sumie 41 osób. Wynagrodzenie zmienne, w tym część odroczone, jest przyznawane i wypłacane w zależności od sytuacji finansowej Banku, oraz gdy jest uzasadnione wynikami Banku, linii biznesowej/komórki organizacyjnej w obszarze odpowiedzialności pracownika oraz efektami pracy tej osoby.

Wynagrodzenie zmienne, w tym część odroczone, jest zmniejszane lub nieprzyznawane w ogóle m.in. w sytuacjach:

- gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego,
- zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 142 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe,
- korzystania przez Bank z wyjątkowej interwencji publicznej.

Art. 450 d

Stosunek stałych składników do zmiennych składników wynagrodzeń

Zgodnie z Polityką maksymalny poziom wynagrodzenia zmiennego każdej z osób zajmujących zidentyfikowane stanowisko kierownicze nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku Ochrony Środowiska S.A. może wyrazić zgodę na zwiększenie maksymalnego poziomu wynagrodzenia zmiennego w stosunku do wynagrodzenia stałego do 200%, zgodnie z procedurą przewidzianą w polskiej implementacji CRD IV w zakresie zapisów art. 94 ust.1 pkt g lit (ii) tej Dyrektywy.

Według rozwiązań systemowych funkcjonujących w Banku, najwyższe możliwe wynagrodzenie zmienne w danym roku nie może przekroczyć 65% rocznego wynagrodzenia stałego.

W 2016 roku Bank podjął decyzję dotyczącą zaprzestania rozliczania premii za 2016 r. osobom mającym wpływ na profil ryzyka w Banku (w tym Członkom Zarządu), z uwagi na szczególną sytuację finansową Banku i objęcie Banku Programem Postępowania Naprawczego.

⁵ według zasad zawartych w Rozporządzeniu Delegowanym Komisji (UE) jako mający istotny wpływ na profil ryzyka Banku, został zidentyfikowany Prezes Zarządu Domu Maklerskiego BOŚ S.A. (spółki z Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.), którego w zakresie wynagrodzenia zmiennego obowiązują zasady określone w Rozporządzeniu Ministra Finansów dnia 2 grudnia 2011 roku w sprawie zasad ustalania przez dom maklerski polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze. Zatem wobec powyższego oraz faktu, iż Prezes Domu Maklerskiego BOŚ S.A. nie jest osobą zatrudnioną w Banku na żadnej z możliwych podstaw, nie mają do niego zastosowania postanowienia Polityki zmiennych składników wynagrodzeń ani innych regulacji płacowych w tym zakresie obowiązujących pozostałe osoby wymienione na Liście, zajmujące stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.

Art. 450 e

Kryteria oceny wyników, stanowiących podstawę uprawnień do wynagrodzenia zmiennego

Wysokość wynagrodzenia zmiennego zależy od:

- efektywności, wydajności i jakości pracy pracownika mierzonej wykonaniem ustalonych zadań indywidualnych, z wykorzystaniem kryteriów ilościowych, wartościowych, wskaźnikowych, jakościowych i terminowych,
- efektywności i wydajności linii biznesowej/komórki organizacyjnej leżącej w obszarze odpowiedzialności pracownika, mierzonej stopniem realizacji postawionych celów finansowych i/lub sprzedażowych,
- wyników i wskaźników finansowych całego Banku, mierzonych stopniem realizacji wielkości zaplanowanych.

W celu zapewnienia wymogu oceny wyników za okres 3 lat tak, aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, wyliczone wynagrodzenie zmienne, w tym również część odroczone, jest korygowane przez współczynnik:

- składający się z ratingu Banku według Fitch Ratings i oceny Roczno sprawozdania finansowego przez Audytora, przyjmujący maksymalną wartość 1,0 – wobec członków Zarządu,
- będący średnią arytmetyczną stopnia realizacji rocznych wyników finansowych brutto Banku z wyłączeniem zysków/strat osiągniętych na zbyciu papierów wartościowych z prawem do kapitału będących w posiadaniu Banku przyjmujący maksymalną wartość 1,0 wobec pozostałych stanowisk kierowniczych.

Art. 450 f

Główne parametry oraz uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemu elementów zmiennych i wszelkich innych świadczeń niepieniężnych;

Zmiennymi składnikami wynagrodzenia w BOŚ S.A. są: premie, prowizje, nagrody, długookresowe programy motywacyjne oparte na akcjach Banku oraz inne składniki wynagrodzeń, o ile nie są wypłacane miesięcznie lub ich wysokość zależy od wyników finansowych Banku, linii biznesowej/komórki organizacyjnej leżącej w obszarze odpowiedzialności pracownika oraz indywidualnych wyników pracownika.

Premie członków Zarządu w 77% zależą od wyników Banku z uwzględnieniem ryzyka w perspektywie długoterminowej (RORAA), a w 23% od wyników nadzorowanej linii biznesowej i celów indywidualnych.

Premie osób zajmujących stanowiska kierownicze nie będących członkami Zarządu są zróżnicowane z uwagi na wpływ na realizację wyniku finansowego Banku:

- osoby mające bezpośredni wpływ na wynik finansowy Banku mogą otrzymać premię zgodnie z indywidualnym wskaźnikiem premiovym, który przynajmniej w 70% uzależniony jest od realizacji mierników finansowych (np. wynik na działalności bankowej z uwzględnieniem odpisów Obszaru Biznesowego, wynik finansowy brutto Banku) i wskaźnikowych (np. C/I, RORAA na poziomie Banku, RORAA na poziomie Obszaru Biznesowego);
- pozostałe osoby mogą otrzymać nagrodę uznaniową w ramach utworzonej na ten cel puli nagrodowej. Wysokość puli nagrodowej w danym roku jest w pełni uzależniona od stopnia realizacji wyniku finansowego brutto Banku i RORAA Banku, przy czym nagroda dla dyrektorów: komórki audytu wewnętrznego, komórki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem nie może być uzależniona od wyników gospodarczych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności.

W sytuacji, gdy:

- wysokość całkowitego wynagrodzenia zmiennego w ujęciu miesięcznym jest mniejsza niż 80% średniego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze finansowym wg GUS

oraz

- stosunek wynagrodzenia zmiennego do stałego jest niższy niż 30%,
to osoba zajmująca stanowisko kierownicze nie podlega mechanizmowi odraczania i wypłaty części wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku.

Członkowie Zarządu mają prawo do zawarcia umowy ubezpieczenia na życie z funduszem inwestycyjnym; w dwóch przypadkach taka umowa jest zawarta.

Wszystkie osoby zajmujące zidentyfikowane stanowiska kierownicze posiadają ubezpieczenie medyczne.

Program motywacyjny w formie papierów wartościowych

W 2012 roku w Grupie Kapitałowej BOŚ został uruchomiony trzyletni program motywacyjny dla kluczowych członków kadry menedżerskiej, tzw. program opcji menedżerskich („Program”), obejmujący lata: 2012, 2013 i 2014. W 2015 roku nastąpiło rozliczenie ostatniej transzy Programu za rok 2014.

W ramach Programu kadra menedżerska Grupy BOŚ S.A. mogła nabyć prawa do otrzymania warrantów uprawniających do nabycia akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. po cenie nominalnej wynoszącej 35 PLN. Jeden warrant uprawnia do nabycia jednej akcji Banku Ochrony Środowiska S.A.

Program był skierowany do maksymalnie 200 osób.

Program składa się z trzech serii warrantów (odpowiednio na lata 2012, 2013 i 2014), przy czym maksymalna liczba warrantów oferowanych za dany rok nie mogła przekroczyć 200 tysięcy. Warranty były proponowane do nabycia osobom uprawnionym w odrębnych transzach w ramach każdej serii warrantów.

Warunkiem przyznania praw do warrantów było osiągnięcie określonych warunków rynkowych związanych z kursem akcji Banku, warunków świadczenia usług oraz spełnienia nierynkowych warunków związanych z dokonaniem (zysk na akcję oraz cele indywidualne).

W związku z niespełnieniem w 2012 roku warunku nierynkowego, Program za 2012 rok nie został zrealizowany.

W 2013 roku dokonano modyfikacji Programu, polegającej na:

- dostosowaniu wielkości wskaźnika zysku netto na akcję do zaktualizowanej strategii Domu Maklerskiego BOŚ S.A.,
- dostosowaniu wskaźnika wzrostu kursu akcji w 2013 roku do poziomu uwzględniającego wpływ sytuacji na Giełdzie Papierów Wartościowych,
- wprowadzono wskaźnik indywidualnego wkładu w zysk Grupy poprzez połączenie wskaźnika zysku na akcję z kryterium zadań indywidualnych.

Celem dokonanych zmian było utrzymanie wysokiej motywacji do realizacji zadań indywidualnych, a przez to do długoterminowego budowania wartości Banku oraz złagodzenie negatywnego wpływu na powodzenie Programu elementów niezależnych od menedżerów w okresie dekonjunktury na rynku.

Modyfikacja zwiększyła wartość godziwą ustalonych praw do warrantów.

Osobom zajmującym stanowiska kierownicze zaoferowano łącznie 43 020 warrantów serii B, uprawniających do nabycia akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. serii S. Termin wykonania praw z warrantów upływa z dniem 31 grudnia 2017 roku.

W 2015 roku dokonano weryfikacji spełnienia warunków (rynkowych i nierynkowych) określonych w Regulaminie za rok 2014. Z uwagi na niespełnienie warunku kursu akcji, Program za rok 2014 nie został zrealizowany, a tym samym warranty serii C nie zostały przyznane.

Program nie podlegał zmianom w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2016 r.

Art. 450 g

Zbiorcze informacje ilościowe dotyczące wysokości wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w podziale na linie biznesowe za 2016 rok

W 2016 r. jednej osobie zidentyfikowanej jako osoba mająca istotny wpływ na profil ryzyka Banku, została przyznana nagroda pieniężna w wysokości 10 tys. zł. Zgodnie z postanowieniami Rozdziału VII ust. 3 Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Ochrony Środowiska S.A. wynagrodzenie zmienne nie podlegało mechanizmowi odraczania i wypłaty części wynagrodzenia w akcjach.

Dodatkowo w 2016 roku, Bank podjął decyzję dotyczącą zaprzestania rozliczania premii w 2016 r. osobom mającym wpływ na profil ryzyka w Banku (w tym Członkom Zarządu), z uwagi na szczególną sytuację finansową Banku i objęcie Banku Programem Postępowania Naprawczego.

Tabela 25. Wysokość wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w podziale na linie biznesowe za rok 2016

		w tys. PLN
Linie biznesowe	Wynagrodzenie całkowite za 2016* rok (wynagrodzenie stałe i zmienne)	
Obszar Rynku Detalicznego		1 061,9
Obszar Rynku Korporacyjnego		1 421,6
Obszar Ryzyka		2 310,0
Obszar Zarządczo-Organizacyjny i Finansów*		3 845,5
Razem		8 639
w tym:		
Członkowie Zarządu**		3 380,6

Źródło: Bank

* Z dniem 23.03.2016r. zlikwidowano Obszar Zarządczo-Organizacyjny i Obszar Wsparcia i w ich miejsce utworzono Obszar Zarządczo-Organizacyjny i Finansów.

** Dane uwzględniają również 3 członków Zarządu, nie wchodzących w skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Art. 450 h (i-iv)

Zbiorcze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń członków Zarządu i pozostałych osób zajmujących stanowiska kierownicze za rok 2016

(i) Tabela 26. Wynagrodzenie stałe i zmienne członków Zarządu Banku i pozostałych osób zajmujących stanowiska kierownicze za rok 2016

w tys. PLN

L.p.	Grupa	Liczba osób	Wynagrodzenie stałe	Wynagrodzenie zmienne	Wynagrodzenie całkowite
A	Członkowie Zarządu oraz, o ile zostały zaliczone przez Bank do osób mających istotny	36	7 889,7	-	7 889,7

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.,
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016 roku

	wpływ na profil ryzyka Banku, osoby podległe bezpośrednio Członkowi Zarządu				
	w tym: Członkowie Zarządu*	7	3 380,6	-	3 380,6
B	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze, o ile zostały zaliczone przez Bank do osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku**	5	739,2	10	749,2
	Razem	41	8 628,9	10	8 638,9

Źródło: Bank

*Dane uwzględniają również 3 członków Zarządu, nie wchodzących w skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2016 roku.

**W grupie B ujęto także stanowiska, które w trakcie 2016 roku w wyniku zmian organizacyjnych przestały bezpośrednio podlegać Członkom Zarządu.

(ii)

W 2016 r. jednej osobie zidentyfikowanej jako osoba mający istotny wpływ na profil ryzyka Banku, została przyznana nagroda pieniężna w wysokości 10 tys. zł. Zgodnie z postanowieniami Rozdziału VII ust. 3 Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Ochrony Środowiska S.A. wynagrodzenie zmienne nie podlegało mechanizmowi odraczania i wypłaty części wynagrodzenia w akcjach.

Dodatkowo w 2016 roku, Bank podjął decyzję dotyczącą zaprzestania rozliczania premii w 2016 r. osobom mającym wpływ na profil ryzyka w Banku (w tym Członkom Zarządu), z uwagi na szczególną sytuację finansową Banku i objęcie Banku Programem Postępowania Naprawczego.

(iii), Tabela 27. Wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą z podziałem na część przyznaną i jeszcze nie przyznaną (Za wyniki 2014, 2015 i 2016 roku nie przyznano wynagrodzeń podlegających odroczeniu)

w tys. PLN

L.p.	Grupa	Wynagrodzenie zmienne z odroczoną wypłatą – część już przyznana*	Wynagrodzenie zmienne z odroczoną wypłatą – część jeszcze nie przyznana **
A	Członkowie Zarządu oraz, o ile zostały zaliczone przez Bank do osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku, osoby podległe bezpośrednio Członkowi Zarządu***	610,7	274,0
	w tym: Członkowie Zarządu***	590,7	274,0
B	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze, o ile zostały zaliczone przez Bank do osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku	21,2	21,2
	Razem	632,0	295,3

Źródło: Bank

* Część przyznana za rok 2012 i 2013

** Część nieprzyznana za rok 2013. W trosce o interesy Banku, jego Klientów i Akcjonariuszy, z uwagi na objęcie Banku Programem Postępowania Naprawczego – zgodnie z art. 142 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe oraz z uwagi na fakt, że wyniki Banku osiągnięte w 2015 r. znacząco odbiegały od zatwierzonego Planu finansowego na 2015 r., Rada Nadzorcza nie przyznała Członkom Zarządu BOŚ S.A. wynagrodzenia zmiennego odroczonego tytułem trzeciej transzy za 2012 r. i drugiej transzy za 2013 r. Pozostałym osobom zajmującym stanowiska kierownicze Zarząd Banku również nie przyznał wynagrodzenia zmiennego odroczonego tytułem trzeciej transzy za 2012 r. i drugiej transzy za 2013 r.

*** W analizie uwzględniono wynagrodzenia odroczone osób, których już nie łączy z Bankiem stosunek pracy. (4 członków Zarządu oraz 2 osoby mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku).

(iv)

W 2016 roku, Bank podjął decyzję dotyczącą zaprzestania rozliczania premii w 2016 roku osobom mającym wpływ na profil ryzyka w Banku (w tym Członkom Zarządu), z uwagi na szczególną sytuację finansową Banku i objęcie Banku Programem Postępowania Naprawczego. W związku z powyższym wynagrodzenie zmienne z odroczoną wypłatą za rok 2016 nie zostanie przyznane.

(v) Nie odnotowano płatności związanych z podjęciem zatrudnienia dokonanych w roku 2016.

(vi) **Tabela 28. Wynagrodzenie z tytułu odpraw wypłaconych członkom Zarządu Banku i pozostałym osobom zajmującym stanowiska kierownicze w roku 2016**

w tys. PLN

Łączna kwota odpraw wypłaconych w 2016 roku	Liczba osób	Najwyższa płatność na rzecz jednej osoby
803	6	360

Źródło: Bank

Art. 450 i

Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR;

W roku 2016 łączne wynagrodzenie żadnej z osób zatrudnionych w BOŚ S.A. nie przekroczyło równowartości 1 000 000 euro.

17. DŹWIGNIA FINANSOWA (CRR art. 451)

Art. 451.1 a *Wskaźnik dźwigni oraz sposób, w jaki instytucja zastosowała art. 499 ust. 2 i 3*

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A., zgodnie z art. 429 ust. 2 CRR podjęła decyzję o ujawnianiu wskaźnika dźwigni przy zastosowaniu w pełni wprowadzonej definicji kapitału Tier I.

Wartość wskaźnika dźwigni, obliczonego zgodnie z art. 429 CRR na 31 grudnia 2016 roku wyniosła 7,63%.

Wskaźnik dźwigni dla Grupy Kapitałowej obliczany jest w cyklu kwartalnym.

Art. 451.1 b

Podział miary ekspozycji całkowitej, jak również uzgodnienie miary ekspozycji całkowitej ze stosownymi informacjami ujawnianymi w publikowanych sprawozdaniach finansowych.

Tabela 30. Podział miary ekspozycji całkowitej i wartość wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2016 roku

w tys. PLN

Wartość i podział ekspozycji całkowitej używanej we wskaźniku dźwigni	Wartość na dzień 31.12.2016
Instrumenty pochodne: Aktualny koszt odtworzenia	154 035
Instrumenty pochodne: Kwota narzutu obliczona metodą wyceny według wartości rynkowej	108 987

Pozycje pozabilansowe z uwzględnieniem współczynników konwersji zgodnie z art. 429 ust. 10 CRR	1 109 663
Inne aktywa	20 575 357
(-) Odliczona kwota aktywów - kapitał Tier I - w pełni wprowadzona definicja	-120 347
Łączne ekspozycje wskaźnika dźwigni - przy zastosowaniu w pełni wprowadzonej definicji kapitału Tier I	21 827 695
Kapitał Tier I - w pełni wprowadzona definicja	1 664 609
Wskaźnik dźwigni finansowej końca kwartału - w pełni wprowadzona definicja	7,63%

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Leverage Ratio (LR) na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Tabela 31. Uzgodnienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2016 roku
w tys. PLN

Uzgodnienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	Wartość na dzień 31.12.2016
Suma aktywów ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego	20 829 489
Korekty z tytułu aktywów spółek, które są uwzględniane do konsolidacji rachunkowej, ale nie są ujęte w konsolidacji ostrożnościowej	25 630
Pozostałe korekty	-125 727
Suma aktywów do kalkulacji dźwigni finansowej	20 729 392

Art. 451.1 c

W stosownych przypadkach kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11.

Grupa nie stosuje możliwości przewidzianej w art. 429 ust. 11 CRR.

Art. 451.1 d

Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej.

Prowadzona w roku 2016 przez Grupę Kapitałową BOŚ S.A. polityka zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej miała na celu należyte zabezpieczenie Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. przed tym ryzykiem.

Polityki i procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej koncentrowały się na:

- określeniu podstawowych celów zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej w perspektywie krótkoterminowej,
- zapewnieniu zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie,
- monitorowaniu wartości wskaźnika w cyklach co najmniej kwartalnych,
- wprowadzeniu planów awaryjnych na wypadek wystąpienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej.

Wskaźnik dźwigni finansowej raportowany jest w cyklach miesięcznych, w ujęciu jednostkowym.

Art. 451.1 e

Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni.

Poziom wskaźnika dźwigni ukształtował się na poziomie 7,63% na dzień 31 grudnia 2016 roku. Bank monitoruje czynniki mające wpływ na wysokość wskaźnika dźwigni. Główny czynnik, który wystąpił w 2016 roku, to podwyższenie kapitału podstawowego Tier I, związane z emisją akcji serii U.

Główne cechy instrumentów w kapitale podstawowym Tier I zaprezentowane zostały w Tabeli 5 w części 3 Fundusze własne art. 437 b-c.

18. STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 452)

W roku 2016 Bank nie stosował metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

19. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 453)

W 2016 roku Bank stosował techniki redukcji ryzyka kredytowego (*ang. Credit Risk Mitigant – CRM*) celem ograniczenia ryzyka generowanego przez ekspozycje kredytowe, zgodnie z wytycznymi rekomendowanymi przez zewnętrzne organy nadzorcze. Bank stosując techniki redukcji ryzyka kredytowego zakładał, że ekspozycja kredytowa objęta technikami redukcji ryzyka kredytowego nie będzie generować ryzyka kredytowego wyższego niż ekspozycja, której ryzyko kredytowe nie zostało ograniczone. Jedynie pewne typy zabezpieczeń oraz pewne typy podmiotów wystawiających gwarancje spełniają wymagania pozwalające wykorzystywać je do redukcji wymogów kapitałowych. Ponadto w regulacjach dotyczących adekwatności kapitałowej oraz w regulacjach wewnętrznych Banku określono, że proces zarządzania prawnymi zabezpieczeniami ekspozycji kredytowych oraz warunki w umowach o zabezpieczenie muszą spełniać minimalne wymogi w zakresie:

- procedury monitorowania wartości rynkowej,
- ubezpieczenia,
- braku wątpliwości prawnych dotyczących prawidłowości ustanowienia zabezpieczenia.

Bank w roku 2016 celem prezentacji w rachunku adekwatności kapitałowej technik ograniczania ryzyka kredytowego stosował metodę kompleksową uznawania zabezpieczeń.

Techniki ograniczania ryzyka kredytowego przy obliczaniu wymogu kapitałowego metodą standardową uwzględniają:

- ochronę kredytową rzeczywistą – techniki redukcji ryzyka kredytowego, w których zmniejszenie ryzyka kredytowego z tytułu ekspozycji kredytowej wynika z prawa Banku do upłynnienia, dokonania transferu lub przejęcia przyjętych na zabezpieczenie aktywów lub środków pieniężnych. Zgodnie z obowiązującą metodą, Bank stosował w 2016 roku następujące rodzaje prawnych zabezpieczeń transakcji kredytowych w ramach rzeczywistej ochrony kredytowej:
 - zdeponowane środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne wystawione przez Bank,
 - dłużne papiery wartościowe spełniające określone wymogi,
 - akcje lub instrumenty dłużne zamienne na akcje nieobjęte głównym indeksem znajdujące się w obrocie na uznanej giełdzie papierów wartościowych,

- jednostki uczestnictwa w funduszach obejmujących ww. akcje, o ile wartość jednostki tych funduszy publikowana jest codziennie,
 - złoto,
 - zabezpieczenia w postaci hipotek na nieruchomościach mieszkalnych.
- ochronę kredytową nierzeczywistą – techniki redukcji ryzyka kredytowego, w których zmniejszenie ryzyka kredytowego wynika z zobowiązania strony trzeciej do zapłacenia określonej kwoty w przypadku niewykonania zobowiązania przez dłużnika lub wystąpienia innych, określonych w umowie zdarzeń kredytowych. Bank w 2016 roku stosował następujące rodzaje prawnych zabezpieczeń transakcji kredytowych w ramach nierzeczywistej ochrony kredytowej:
 - gwarancje oraz regwarancje,
 - a także wymienione poniżej rodzaje prawnych zabezpieczeń transakcji kredytowych w ramach rzeczywistej ochrony kredytowej, które na potrzeby rachunku adekwatności kapitałowej traktowane były jak gwarancje:
 - zdeponowane środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne w posiadaniu banku będącego stroną trzecią,
 - polisy ubezpieczeniowe,
 - papiery wartościowe z opcją odkupu na żądanie.

Art. 453 a

Polityka i procedury dotyczące kompensowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych, wraz ze wskazaniem, w jakim stopniu Bank je stosuje

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku, w Banku nie było stosowane kompensowanie pozycji bilansowych i pozabilansowych zgodnie z artykułem 205 Rozporządzenia CRR.

Bank w aktywach finansowych i zobowiązaniach finansowych ujętych w sprawozdaniu finansowym nie stosuje kompensaty wartości posiadanych instrumentów finansowych. W Sprawozdaniu Finansowym Banku i Grupy Kapitałowej za 2016 rok zaprezentowano informację o potencjalnym ujęciu instrumentów finansowych, dla których istnieje możliwość przeprowadzenia kompensat zgodnie z właściwymi umowami.

Art. 453 b

Polityka i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń kredytowych i zarządzania zabezpieczeniami

Prowadzona w roku 2016 przez Bank polityka zabezpieczeń miała na celu należyte zabezpieczenie interesu Banku, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń umożliwiających wysoki poziom odzysku z wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych.

Podczas ustanawiania zabezpieczeń dopuszczalne było stosowanie jednocześnie kilku form zabezpieczania wierzytelności.

Polityka i procedury wewnętrzne Banku dotyczące zarządzania zabezpieczeniami wprowadzały obowiązek spełnienia wymagań dotyczących uznawalności prawnych zabezpieczeń transakcji kredytowych i głównie koncentrowały się na:

- skutecznym ustanowieniu zabezpieczenia, które na wypadek wystąpienia niewypłacalności klienta umożliwiało sprawne przeprowadzenie procesów windykacyjnych,
- zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie,

- monitorowaniu wartości zabezpieczeń z częstotliwością zapewniającą posiadanie przez Bank aktualnych danych dotyczących wartości przyjętych prawnych zabezpieczeń transakcji kredytowych,
- wprowadzeniu planów awaryjnych na wypadek wystąpienia sytuacji znacznego obniżenia wartości przyjętych zabezpieczeń wskutek zmian czynników makroekonomicznych.

Do wyceny prawnych zabezpieczeń stosowane było podejście ostrożnościowe, uwzględniające podczas ustanawiania zabezpieczenia długoterminową wartość rynkową oraz możliwą zmienność wartości przyjętego zabezpieczenia w czasie.

Wycena zabezpieczeń opierała się na następujących zasadach:

- w odniesieniu do zabezpieczeń rzeczowych – określeniu bieżącej wartości rynkowej przy założeniu funkcjonowania dla tych zabezpieczeń rynku umożliwiającego szybkie upłynięcie w przypadku wystąpienia niewypłacalności dłużnika Banku,
- możliwości obniżenia wartości zabezpieczenia, jeżeli jego rodzaj, lokalizacja i charakter (np. poziom zużycia, czas eksploatacji) wskazują na niepewność co do możliwości utrzymania wartości rynkowej.

Wartość zabezpieczenia podlegała okresowemu monitorowaniu.

Art. 453 c

Opis głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez Bank

Zasady ograniczania ryzyka kredytowego w Banku były ściśle powiązane z zakresem prawnych zabezpieczeń uznawanych i stosowanych przez Bank w procesie kredytowym. Bank wymagał, aby transakcja była zabezpieczona na określonym poziomie. Poziom zabezpieczenia zależał w szczególności od: rodzaju transakcji, oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta i długości okresu kredytowania.

Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank dokonywał weryfikacji podstawowych kryteriów decydujących o jego skuteczności, w tym:

- płynności zabezpieczenia, tj. możliwości zbycia przedmiotu zabezpieczenia bez istotnego obniżenia jego ceny w czasie,
- wartości możliwej do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego,
- dostępu i możliwości kontroli przedmiotu zabezpieczenia w okresie trwania ekspozycji.

Bank przyjmował zabezpieczenia rzeczowe i osobiste.

Podstawowe stosowane przez Bank formy zabezpieczenia obejmowały w szczególności:

- dla ekspozycji wobec osób fizycznych – nieruchomości mieszkalne, zastawy rejestrowe na ruchomościach, przewłaszczenia ruchomości, poręczenia osób fizycznych, cesje praw z różnych form ubezpieczenia,
- dla ekspozycji wobec klientów innych niż osoby fizyczne – nieruchomości komercyjne, zabezpieczenia gotówkowe lub równoważne z gotówką, gwarancje BGK i poręczenia podmiotów o dobrej sytuacji finansowo-ekonomicznej, zastawy rejestrowe na ruchomościach bądź zbiorze rzeczy ruchomych lub praw stanowiących organizacyjną całość, przelew wierzytelności.

Dla potrzeb określenia wartości zabezpieczenia Bank dokonywał korekty wartości przedmiotu przyjętego na zabezpieczenia stosując wskaźniki korygujące ustalone indywidualnie dla poszczególnych przedmiotów, w szczególności z wykorzystaniem stóp odzysku dla danego przedmiotu zabezpieczenia oraz wiedzy eksperckiej osób zaangażowanych operacyjnie w proces windykacji.

Bank stosował zalecenia Rekomendacji S w sprawie maksymalnych poziomów LtV i wymaganego wkładu własnego kredytów zabezpieczonych hipotecznie.

W szczególności, w przypadku nieruchomości podstawą do określenia wartości przyjmowanego zabezpieczenia była wycena sporządzona przez osobę posiadającą niezbędne kwalifikacje i doświadczenie w zakresie oceny wartości nieruchomości. Bank weryfikował wartość z wyceny wykorzystując dane, m.in., z Systemu Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomościami (AMRON) oraz Cenatorium.

Ustanowienie zabezpieczenia, o ile było ono wymagane, stanowiło warunek uruchomienia finansowania.

Wartość zabezpieczenia podlega monitorowaniu w całym okresie trwania transakcji. W procesie monitorowania wartości nieruchomości Bank stosował, m.in., grupową aktualizację wartości przy wykorzystaniu metod statystycznych.

W przypadku zmniejszenia lub utraty wartości przez przedmiot stanowiący zabezpieczenie Bank, poprzez odpowiednie postanowienia w umowie o zawarcie transakcji kredytowej, był uprawniony do żądania ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia.

Art. 453 d

Główne rodzaje gwarantów i kontrahentów kredytowych instrumentów pochodnych oraz ich wiarygodność kredytowa

W roku 2016 Bank Ochrony Środowiska S.A. nie realizował transakcji w zakresie kredytowych instrumentów pochodnych.

Główni gwaranci, od których Bank otrzymał gwarancję lub poręczenie zabezpieczające spłatę udzielonych transakcji kredytowych, na dzień 31 grudnia 2016 roku, to:

- podmioty niefinansowe: wartość gwarancji i poręczeń otrzymanych: 1 272,84 mln PLN (84,35% ogółu gwarancji i poręczeń zaksięgowanych na dzień 31 grudnia 2016 roku),
- Bank Gospodarstwa Krajowego: wartość gwarancji i poręczeń otrzymanych: 182,11 mln PLN (12,07% ogółu j.w.),
- instytucje samorządowe: wartość gwarancji i poręczeń otrzymanych: 50,44 mln PLN (3,34% ogółu j.w.),
- monetarne instytucje finansowe: wartość gwarancji i poręczeń otrzymanych: 3,65 mln PLN (0,24% ogółu j.w.),

Ogółem wartość otrzymanych gwarancji i poręczeń od wszystkich wymienionych podmiotów na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 1 509,04 mln PLN.

Przed przyjęciem gwarancji lub poręczenia Bank ocenia wiarygodność dostawcy zabezpieczenia.

Art. 453 e

Informacje na temat koncentracji ryzyka rynkowego lub kredytowego w ramach podjętych działań w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego

Wartość brutto kredytów w CHF w portfelu kredytowym BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 1 355,4 - mln PLN (wartość netto 1 320,2 mln PLN), co stanowiło 9,3% wszystkich kredytów i pożyczek udzielonych klientom i innym bankom. Najwięcej kredytów brutto w CHF stanowiły kredyty mieszkaniowe (97,4%). Udział kredytów posiadających przesłankę utraty wartości i wykazujących utratę wartości udzielonych w CHF wyniósł 6,3%.

Średnie LtV portfela kredytów mieszkaniowych w CHF wg stanu na koniec grudnia 2016 roku (kurs wyceny 4,12) wyniosło 87,2%, przy wzroście kursu CHF do 4,50 średnie LtV wzrosły do 92,3% natomiast przy kursie 5,00 – 96,7%.

Pozycja walutowa w CHF zamykana jest transakcjami FX SWAP. Na dzień 31 grudnia 2016 roku otwarta pozycja w CHF była domknięta i nie przekraczała kwoty - 492 tys. PLN (- 119 tys. CHF).

Bank zarządza koncentracją w obszarze ryzyka poprzez wprowadzenie limitów wewnętrznych i ich monitorowanie oraz monitorowanie zabezpieczeń.

Art. 453 f, g

Wartość ekspozycji zabezpieczonej przez uznane zabezpieczenia finansowe, inne uznane zabezpieczenia, gwarancje lub kredytowe instrumenty pochodne, po uwzględnieniu korekt z tytułu zmienności

Całkowita wartość ekspozycji podana oddzielnie dla każdej kategorii ekspozycji (w stosownych przypadkach po skompensowaniu pozycji bilansowych lub pozabilansowych), która jest objęta gwarancjami lub kredytowymi instrumentami pochodnymi

Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie stosuje saldowania ekspozycji bilansowych lub pozabilansowych w ramach rachunku adekwatności kapitałowej. W ramach uwzględnianych technik ograniczania ryzyka kredytowego przeważają instrumenty ochrony kredytowej nieruchomości.

Poniżej zestawienie prezentujące wartość ekspozycji objętą uznanym zabezpieczeniem finansowym lub innym uznanym zabezpieczeniem oraz wartość ekspozycji, która jest objęta gwarancją według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku:

Tabela 32. Zestawienie wartości ekspozycji objętych uznanym zabezpieczeniem finansowym lub innym uznanym zabezpieczeniem oraz wartość ekspozycji, która jest objęta gwarancją na dzień na 31 grudnia 2016 roku

w tys. PLN

Kategoria ekspozycji	Wartość ekspozycji która jest objęta uznanym zabezpieczeniem finansowym lub innym uznanym zabezpieczeniem ⁶	Wartość ekspozycji która jest objęta gwarancjami
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	-	-
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	-	-
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	407	-
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	3 439	-
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	33 856	58 313
Ekspozycje detaliczne	18 773	89 897
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	84 912	113 361
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	60 827	132 819
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	-

⁶ Wartość ekspozycji po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw.

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.,
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016 roku

Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-
Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	-	-
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	-	-
Ekspozycje kapitałowe	-	-
Inne pozycje	-	-

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie COREP na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Na koniec roku 2016 w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. nie wystąpiły ekspozycje objęte kredytowymi instrumentami pochodnymi.

20. STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO (CRR art. 454)

W roku 2016 Bank i Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie stosowały zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

21. STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO (CRR art. 455)

W 2016 roku Bank i Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie stosowały wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

ZAŁĄCZNIKI

**do Informacji dotyczących Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady
(UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016
roku**

ZAŁĄCZNIK 1.

Oświadczenie Zarządu Banku (CRR art. 435.1 e)

Zarząd Banku Ochrony Środowiska S.A. oświadcza, że opisane w Informacjach ustalenia dotyczące zarządzania ryzykiem dają pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku.

Zarząd Banku

Imię, nazwisko	Stanowisko / funkcja	Podpis
Stanisław Kluza	Prezes Zarządu	
Dariusz Grylak	Wiceprezes Zarządu	
Anna Milewska	Wiceprezes Zarządu	

Warszawa, dnia marca 2017 r.

ZAŁĄCZNIK 2. Różnice w zakresie konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych na dzień 31 grudnia 2016 roku

w tys. PLN

AKTYWA	BILANS W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM	BILANS O ZAKRESIE REGULACYJNYM	REFERENCJA (wartość bezwzględna określona w kolumnie B oraz znak wskazany przy referencji)
	A	B	C
Kasa, środki w Banku Centralnym	513 754	513 751	
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom			
	154 668	154 668	
Inne lokaty na rynku pieniężnym	0	0	
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	59 524	59 524	
Pochodne instrumenty finansowe	126 915	129 536	
Pochodne instrumenty zabezpieczające	4 840	4 840	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	13 965 259	13 999 411	
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe:	5 419 369	5 409 472	
dostępne do sprzedaży	4 233 279	4 223 382	
utrzymywane do terminu zapadalności	1 186 090	1 186 090	
Aktywa zastawione	0	0	
Inwestycje w jednostkach zależnych	0	36 163	
w tym: w jednostkach sektora finansowego	0	11 888	(+) załącznik nr 4 pkt 73
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	0	0	
Nieruchomości inwestycyjne	0	0	
Wartości niematerialne	130 327	130 251	(+) załącznik nr 4 pkt 27
w tym: 60% wartości niematerialnych			(-) załącznik nr 4 pkt 8, (-) załącznik nr 4 pkt 27
	78 196	78 151	
Wartość firmy	983	550	(+) załącznik nr 4 pkt 27
w tym: 60% wartości firmy			(-) załącznik nr 4 pkt 8, (-) załącznik nr 4 pkt 27
	590	330	
Rzeczowe aktywa trwałe	81 723	47 334	
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	73 371	65 330	
bieżące	1 422	1 422	
odroczone	71 949	63 908	
aktywa z tytułu podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych	163 475	155 561	(+) załącznik nr 4 pkt 75
aktywa z tytułu podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych	4 816	3 908	

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.,
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016 roku

w tym: 20% aktywów z tytułu podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych			
	963	782	(-) załącznik nr 4 pkt 10
rezerwy na koszty rzeczowe i osobowe	4 177	4 174	
podlegające odliczeniu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego powiązane z aktywami z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartymi na przyszłej rentowności i wynikającymi z różnic przejściowych	- 84 843	-84 059	(-) załącznik nr 4 pkt 75
niepodlegające odliczeniu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego od aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartych na przyszłej rentowności	-15 676	-15 676	(-) załącznik nr 4 pkt 27
w tym: 60% odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi i prawnymi	-9 406	-9 406	(+) załącznik nr 4 pkt 8, (+) załącznik nr 4 pkt 27
Inne aktywa	298 756	304 289	
A k t y w a r a z e m	20 829 489	20 855 119	

PASYWA	BILANS W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM	BILANS O ZAKRESIE REGULACYJNYM	REFERENCJA (wartość bezwzględna określona w kolumnie B oraz znak wskazany przy referencji)
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	6	6	
Zobowiązania wobec innych banków	115 758	115 758	
Pochodne instrumenty finansowe	122 382	122 382	
Pochodne instrumenty zabezpieczające	27 406	27 406	
Zobowiązania wobec klientów	17 123 578	17 148 332	
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	829 735	829 735	
Zobowiązania podporządkowane	601 373	611 547	
w tym: obligacje podporządkowane zaliczane do Tier II	425 514	425 514	(+) załącznik nr 4 pkt 47
Rezerwy	7 043	7 043	
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	265	0	
bieżące	265	0	
odroczone	0	0	
Pozostałe zobowiązania	220 054	203 741	
Zobowiązania razem	19 047 600	19 065 950	
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy Banku:			
Kapitał podstawowy	1 161 583	1 161 583	
opłacone instrumenty kapitałowe	628 732	628 732	(+) załącznik nr 4 pkt 1
ażio	532 851	532 851	(+) załącznik nr 4 pkt 1

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.,
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016 roku

Akcje własne	-1 292	-1 292	(+) załącznik nr 4 pkt 27
w tym: 60% akcje własne wykupione	-775	-775	(-) załącznik nr 4 pkt 16, (-) załącznik nr 4 pkt 27
Kapitał z aktualizacji wyceny	-21 950	-23 470	
wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne	0	0	(+) załącznik nr 4 pkt 3, (-) załącznik nr 4 pkt 11
wycena instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży - niezrealizowane zyski	5 047	5 047	(+) załącznik nr 4 pkt 3, (-) załącznik nr 4 pkt 26a
wycena instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży - niezrealizowane straty	-40 121	-40 121	(-) załącznik nr 4 pkt 3, (+) załącznik nr 4 pkt 26a
wycena instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży - niezrealizowane zyski	8 133	2 124	(+) załącznik nr 4 pkt 3, (-) załącznik nr 4 pkt 26a
wycena instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży - niezrealizowane straty	-4 366	-13	(-) załącznik nr 4 pkt 3, (+) załącznik nr 4 pkt 26a
przeszacowanie zobowiązania z tyt. świadczeń pracowniczych	3 986	3 986	(+) załącznik nr 4 pkt 3
odroczonego podatku dochodowego	5 371	5 506	
Zyski zatrzymane	643 548	652 348	
kapitał rezerwowy	672 108	668 302	(+) załącznik nr 4 pkt 3
fundusze ogólne ryzyka bankowego	48 302	48 302	(+) załącznik nr 4 pkt 3a
zyski zatrzymane w poprzednich latach	-21 039	-2 228	(-) załącznik nr 4 pkt 2
z tytułu różnic wyceny zbytych i zlikwidowanych środków trwałych	4 036	4 036	(+) załącznik nr 4 pkt 3
odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych użytkowych	289	289	(+) załącznik nr 4 pkt 3, (-) załącznik nr 4 pkt 26a
zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	- 60 148	-66 353	(+) załącznik nr 4 pkt 27
w tym: 60% zysku lub straty	- 36 089	-39 812	(-) załącznik nr 4 pkt 25a, (-) załącznik nr 4 pkt 27
Udziały mniejszości	0	0	
Kapitał własny razem	1 781 889	1 789 169	
P a s y w a r a z e m	20 829 489	20 855 119	

Źródło: Bank

ZAŁĄCZNIK 3. Zestawienie głównych cech instrumentów w kapitale Tier II (zgodnie z załącznikiem II do Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) nr 1423/2013 na dzień 31 grudnia 2016 roku

1	Emitent	BOŚ SA	BOŚ SA	BOŚ SA	BOŚ SA	BOŚ SA
2	Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	Seria A	Seria D, PLBOS0000076	Seria P, PLBOS0000191	Seria R1, PLBOS0000217	Seria W, PLBOS0000266
3	Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	Ustawa o obligacjach z dnia 15 stycznia 2015	Ustawa o obligacjach z dnia 15 stycznia 2015	Ustawa o obligacjach z dnia 15 stycznia 2015	Ustawa o obligacjach z dnia 15 stycznia 2015	Ustawa o obligacjach z dnia 15 stycznia 2015
	<i>Ujmowanie w kapitale regulacyjnym</i>					
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II
5	Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II
6	Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-)skonsolidowanym	Poziom jednostkowy i (sub-)skonsolidowany	Poziom (sub-)jednostkowy i skonsolidowany	Poziom (sub-)jednostkowy i skonsolidowany	Poziom (sub-)jednostkowy i skonsolidowany	Poziom (sub-)jednostkowy i skonsolidowany
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	68,15 mln PLN	87,57 mln PLN	150 mln PLN	83 mln PLN	32,5 mln PLN
9	Wartość nominalna instrumentu	120 mln PLN	100 mln PLN	150 mln PLN	83 mln PLN	32,5 mln PLN
9a	Cena emisyjna	120 mln PLN	100 mln PLN	150 mln PLN	83 mln PLN	32,5 mln PLN
9b	Cena wykupu	120 mln PLN	100 mln PLN	150 mln PLN	83 mln PLN	32,5 mln PLN
10	Klasyfikacja księgową	Zobowiązanie - opcja wyceny wg wartości godziwej	Zobowiązanie - opcja wyceny wg wartości godziwej	Zobowiązanie - opcja wyceny wg wartości godziwej	Zobowiązanie - opcja wyceny wg wartości godziwej	Zobowiązanie - opcja wyceny wg wartości godziwej
11	Pierwotna data emisji	3.11.2009	18.05.2011	11.07.2014	26.09.2014	30.12.2015
12	Wieczyste czy terminowe	terminowe	terminowe	terminowe	terminowe	terminowe
13	Pierwotny termin zapadalności	3.11.2019	18.05.2021	11.07.2024	26.09.2024	30.12.2022
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
15	Termin wykupu opcjonalnego,	od 3.05.2015,	od 18.05.2016,	od 11.07.2019,	od 26.09.2019,	od 26.09.2020,

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.,
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016 roku

	terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	120 mln PLN	100 mln PLN	150 mln zł	83 mln PLN	32,5 mln PLN
16	Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy	W każdym dniu płatności odsetek	W każdym dniu płatności odsetek	W każdym dniu płatności odsetek	W każdym dniu płatności odsetek	W każdym dniu płatności odsetek
	<i>Kupony / dywidendy</i>					
17	Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	WIBOR6M + marża	WIBOR6M + marża	WIBOR6M + marża	WIBOR6M + marża	WIBOR6M + marża
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe	Obowiązkowe
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
22	Nieskumulowane czy skumulowane	niekumulacyjny	niekumulacyjny	niekumulacyjny	niekumulacyjny	niekumulacyjny
23	Zamienne czy niezamienne	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
28	Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
30	Odpisy obniżające wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.,
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016 roku

34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	Posiadacz zostanie zaspokojony z tytułu Obligacji w ostatniej kolejności w przypadku upadłości Emitenta lub jego likwidacji	Posiadacz zostanie zaspokojony z tytułu Obligacji w ostatniej kolejności w przypadku upadłości Emitenta lub jego likwidacji	Posiadacz zostanie zaspokojony z tytułu Obligacji w ostatniej kolejności w przypadku upadłości Emitenta lub jego likwidacji	Posiadacz zostanie zaspokojony z tytułu Obligacji w ostatniej kolejności w przypadku upadłości Emitenta lub jego likwidacji	Posiadacz zostanie zaspokojony z tytułu Obligacji w ostatniej kolejności w przypadku upadłości Emitenta lub jego likwidacji
36	Niezgodne cechy przejściowe	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
37	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Źródło: Bank

1	Emitent	Dom Maklerski BOŚ S.A.	Dom Maklerski BOŚ S.A.	Dom Maklerski BOŚ S.A.	Dom Maklerski BOŚ S.A.
2	Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	Seria A	Seria B	Seria C	Seria D
3	Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	Ustawa o obligacjach z dnia 29 czerwca 1995 z póź.zm oraz Warunki emisji obligacji	Ustawa o obligacjach z dnia 29 czerwca 1995 z póź.zm oraz Warunki emisji obligacji	Ustawa o obligacjach z dnia 29 czerwca 1995 z póź.zm oraz Warunki emisji obligacji	Ustawa o obligacjach z dnia 29 czerwca 1995 z póź.zm oraz Warunki emisji obligacji
	<i>Ujmowanie w kapitale regulacyjnym</i>				
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II
5	Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II
6	Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-) skonsolidowanym	Poziom jednostkowy	Poziom jednostkowy	Poziom jednostkowy	Poziom jednostkowy
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane	Obligacje podporządkowane
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	1,0.mln PLN	1,0 mln PLN	1,15.mln PLN	1,15.mln PLN
9	Wartość nominalna instrumentu	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN
9a	Cena emisyjna	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN
9b	Cena wykupu	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN	2,5 mln PLN
10	Klasyfikacja księgowa	Zobowiązanie podporządkowane długoterminowe	Zobowiązanie podporządkowane długoterminowe	Zobowiązanie podporządkowane długoterminowe	Zobowiązanie podporządkowane długoterminowe
11	Pierwotna data emisji	2 stycznia 2014	2 stycznia 2014	16 kwietnia 2014	16 kwietnia 2014
12	Wieczyste czy terminowe	terminowe	terminowe	terminowe	terminowe
13	Pierwotny termin zapadalności	2 stycznia 2019	2 stycznia 2019	16 kwietnia 2019	16 kwietnia 2019
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	Tak, warunkowo po uzyskaniu zgody KNF	Tak, warunkowo po uzyskaniu zgody KNF	Tak, warunkowo po uzyskaniu zgody KNF	Tak, warunkowo po uzyskaniu zgody KNF
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu	Termin określony w	Termin określony w	Termin określony w	Termin określony w

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.,
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016 roku

	warunkowego oraz kwota wykupu	warunkach emisji, kwota - wartość nominalna wraz z należnymi odsetkami	warunkach emisji, kwota - wartość nominalna wraz z należnymi odsetkami	warunkach emisji, kwota - wartość nominalna wraz z należnymi odsetkami	warunkach emisji, kwota - wartość nominalna wraz z należnymi odsetkami
16	Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy <i>Kupony / dywidendy</i>	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
17	Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	Zmienna stopa procentowa	Zmienna stopa procentowa	Zmienna stopa procentowa	Zmienna stopa procentowa
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	obowiązkowe	obowiązkowe	obowiązkowe	obowiązkowe
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	obowiązkowe	obowiązkowe	obowiązkowe	obowiązkowe
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
22	Nieskumulowane czy skumulowane	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
23	Zamienne czy niezamienne	Niezamienne	Niezamienne	Niezamienne	Niezamienne
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
28	Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
30	Odpisy obniżające wartość	Nie	Nie	Nie	Nie
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
36	Niezgodne cechy przejściowe	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	
37	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	

Źródło: Dom Maklerski BOŚ S.A.

ZAŁĄCZNIK 4. Szczegółowy wykaz różnic w funduszach własnych pomiędzy kwotami konsolidacji ostrożnościowej a kwotami ujętymi przed przyjęciem Rozporządzenia CRR na dzień 31 grudnia 2016 roku - informacje na temat funduszy własnych w okresie przejściowym

w tys. PLN

l.p.		(A) KWOTA W DNIU UJAWNIEŃ	(B) Odniesienie do Rozporządzenia CRR	(C) KWOTY UJĘTE PRZED PRZYJĘCIEM ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 575/2013 LUB KWOTA REZYDUALNA OKREŚLONA W ROZPORZĄDZENIU (UE) NR 575/2013
Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe				
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	1 161 584	art. 26 ust. 1, art. 27, 28, 29	-
2	Zyski zatrzymane	-2 228	art. 26 ust. 1 lit. c)	-
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	643 652	art. 26 ust. 1	-
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	48 302	art. 26 ust. 1 lit. f)	-
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	1 851 310	Suma wierszy 1-5a	-
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne				
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-23	art. 34, 105	-
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-69 075	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37	-
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)	-782	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38	-
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	0	art. 33 ust. 1 lit. a)	-
16	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I (kwota ujemna)	-775	art. 36 ust. 1 lit. f), art. 42	-

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.,
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016 roku

25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	-39 812	art. 36 ust. 1 lit. a.)	-
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468	-2 984		-
	w tym: 40% filtr dla niezrealizowanego zysku na instrumentach dłużnych dostępnych do sprzedaży	-2 019		-
	w tym: 40% filtr dla niezrealizowanego zysku na instrumentach kapitałowych dostępnych do sprzedaży	-849		-
	w tym: 40% filtr dla odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych użytkowych	-116		-
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	-73 108	art. 36 ust. 1 lit. j)	-
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-186 559	Suma wierszy 7-20a, 21, 22 oraz 25a-27	-
29	Kapitał podstawowy Tier I	1 664 751	Wiersz 6 minus wiersz 28	-
45	Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	1 664 751	Suma wierszy 29 i 44	-
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy				
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne		art. 62 i 63	-
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	425 514		-
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne				
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0	Suma wierszy 52-56	-
58	Kapitał Tier II	425 514	Wiersz 51 minus wiersz 57	-
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	2 090 265	Suma wierszy 45 i 58	-
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	11 888	art. 36 ust. 1 lit. i), art. 45, 48	-

Informacje dotyczące Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.,
ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31 grudnia 2016 roku

75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10%, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	71 502	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, 48	-
----	---	--------	-------------------------------------	---

Źródło: Bank